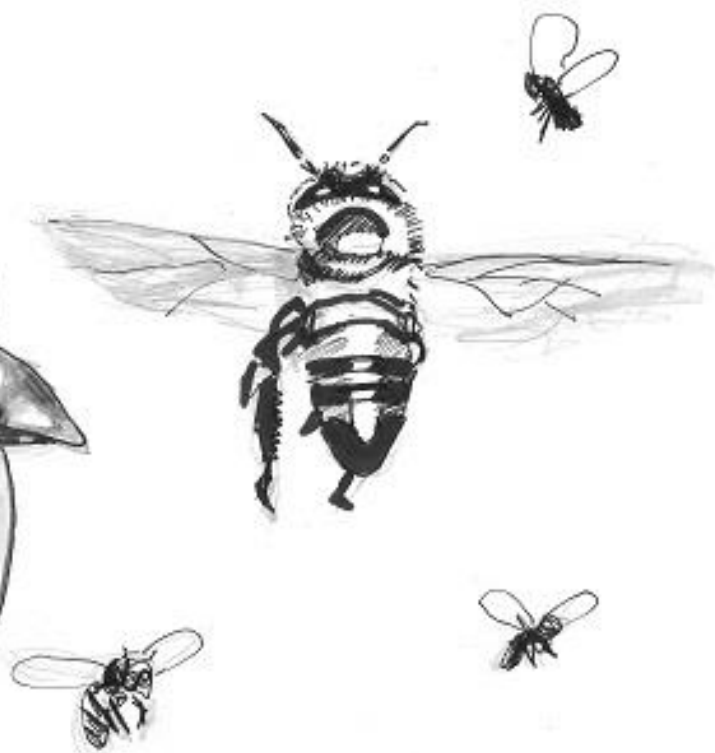

de RAAD SHEER

Een uitgave van de Vereniging Raadsheerenbuurt Leiden
45e jaargang, nummer 1, April 2023

Dieren

Olivier DE JONCKE

In deze Raadsheer: herten en honden in de Leidse Hout, eten zonder dieren, dierenachternamen, boeken over dieren, De Beesten, Tom Poes, dieren verzamelen, kippen en andere (tuin)vogels en de dierenacademie

En ook de buurtquiz, raadsheer Anthonie Duyck, het kettinginterview, de culturele agenda, zondagmiddagconcerten, een moeilijke puzzel en de mini-buurtgids

DE INHOUD

Buurtnieuws

Van het bestuur	4	Iedereen een dierentuin	21
Nieuwjaarsborrel- en quiz	5	Griffioen, Dies	22
Energiecoach	7	Samen op de vlucht	22
Herinrichting	7	Tom Poes en Miezeliëntje	24
RHB helpt Oekraïne	9	Recept eten met dieren	25
		Tentoonstelling Dierenacademie	26

Thema Dieren

Eten zonder dieren / chocomousse	11	Gedicht	26
Kevers verzamelen	12	Themapuzzel dieren	27
Herten in de Leidse Hout	13		
Schelvis, Gerard	13		
Homo sapiens	14		
Huisdieren houden (van jou)	15		
Kippen in de buurt	16		
Honden in de Leidse Hout	17		
De Beesten	17		
Leeuwerik, Christine	18		
Kool-, pimpel- en staartmezen	19		
De Bosmerel	19		
Boeken over dieren	20		

Buurtgenoten

Kettinginterview	29
Familieberichten	30
Onze Raadsheren	31
Vogels in de tuin	32
Wat staat er op uw vensterbank?	33

Uitsmijter

Van de Straat	35
Culturele agenda	36
Oplossingen	37
ABC-pagina	39

TOEKOMSTIGE BUURTACTIVITEITEN

Algemene Ledenvergadering

Buurtvereniging Raadsherenbuurt
Clubhuis Tennisvereniging de Leidse Hout
Woensdag 19 april

Vrijmarkt Koningsdag met buurtborrel

Rozenpleintje
Donderdag 27 april

De digitale Raadsheer

De digitale versie, in kleur, vindt u op www.raadsherenbuurt.com
Ook de oude Raadsheren kunt u hier nog eens nalezen

Van de REDACTIE

Lekker de beest uithangen Eveline Kamstra

IJverig als mieren hebben de redacteuren bij de samenstelling van dit nummer ernaar gestreefd dat elk diertje z'n pleziertje krijgt. En nog mooier; er staat geen één broodje aap-verhaal in. Buurtbewoners met een dier in hun achternaam vertellen over de oorsprong van hun naam, ooit immers moest het beestje een naam hebben. Geen krokodillentranen, ze zijn er beretrots op.

Kunnen de vogels op de dag van Tuinvogeltelling niet een dagje stilzitten? Ze komen altijd net na het tel-halfuurtje de tuin binnenvliegen. Zijn ze in het vorige halfuur door de burens geteld of zou niemand dat hebben geturfd?

Over honden zijn de meningen sterk verdeeld, ze kunnen vertederen en angst aanjagen. Nemen we een hond? Gaan we op puppy training? Laten we hem loslopen? Op de laatste vraag is er eenduidig antwoord. Volgens de wet moeten honden overal binnen de bebouwde kom aangeliend zijn, behalve op daarvoor aangewezen losloopterreinen. De gemeente Leiden stelt zich op het standpunt dat wie een hond heeft, de regels behoort te kennen. Het kost 100 euro voor een loslopende hond waar dat niet mag, en 500 euro als gezien wordt dat de hond een dier opjaagt. Dat is geen kattenpis!

Misschien wel de meest bekende poes van Nederland is geboren aan de Warmonderweg, op de tekentafel van Marten Toonder, die beroemd is geworden door Heer Bommel en Tom Poes.

Onze duizendpoot Wolter Mooi, die ook boeiend kan schrijven over zijn voorliefde voor muziek, die vensterbanken bestudeert als een ware connaisseur van beeldende kunst, doet Darwin herleven: de mens is een dier. De relatie tussen dier en mens is complex en kan gevaarlijk zijn, het dier als economisch product, vergiftigd door afvalstromen van de mens, die op zijn beurt een toenemende kans loopt op besmetting van virussen en dierenziektes.

Dat de mens niet alleen een jager-vernietiger is, maar ook een poeslief wezen blijkt gelukkig uit alle activiteiten vanuit de buurt samen met onze Oekraïense buurtgenoten. Als hazewindhonden lopen ze hard, sierlijk – zonder bokkensprongen – dansen ze, tijdens de conversatielessen praten ze vast over koetjes en kalfjes, en de jongeren chillen met een hamburger.

Eet u nog dierlijke producten? Het gezin van hoofdredacteur Anne Sanderink niet, alle familieleden van het gezin vertellen hoe ze dat ervaren, met inbegrip van een receptje voor een vegan nagerecht. Niet diervrij is het recept van Yuri, maar zijn paella lijkt evengoed zeer smakelijk en wordt gepresenteerd met een wijnadvis. Meteen begin je te verlangen naar de zomer ...

Het thema voor het zomernummer is: **Gezond**. Wat vindt u (on)gezond en wilt u dat met de buurt delen? Laat het ons weten via redactieraadsheer@hotmail.nl De Deadline voor het insturen van bijdragen is 27 mei 2023.

Zoekplaatje Kiki Breet

Deze buurtgenoten met vissige achternamen wonen naast elkaar. Maar waar in onze buurt wonen zij?

Van het BESTUUR

Van het bestuur Paulien Retèl, voorzitter

Met deze eerste Raadsheer van 2023 zijn we al in de lente aanbeland en kunnen we na de sneeuwkllokjes en de narcissen nu de tulpen gaan zien bloeien. We startten het jaar met een drukbezochte Nieuwjaarsborrel, inclusief de inmiddels traditionele Kahoot-quiz met vragen over het afgelopen jaar, over Leiden en over onze mooie buurt. Tijdens die borrel werden de vrijwilligers van onze buurt door het bestuur in het zonnetje gezet en hartelijk bedankt voor hun tijd en inzet. Want van de redactie van de buurtkrant en het meepraten over de herinrichtingsplannen van de gemeente tot aan het contact met onze Oekraïense vluchtelingen: de inzet van onze vrijwilligers is onmisbaar en onmetelijk waardevol.

Het tweede evenement van het jaar, de ALV, zal plaatsvinden op woensdag 19 april in het clubhuis van de TC de Leidse Hout: het verslag daarvan verschijnt in het volgende nummer. Terwijl ik dit schrijf is net de datum van Werfpop bekendgemaakt (zaterdag 8 juli), en het bestuur zal met de Vrienden van de Leidse Hout en het bestuur van het Houtkwartier in overleg blijven met de gemeente om dit festival in goede banen te leiden en de flora en fauna in ons mooie volkspark zoveel mogelijk te ontzien.

Met de gemeente blijven we in overleg over Fase 2 van de riolering en herinrichting, en over de verkeersstromen in het hele Boerhaavedistrict. De werkgroep heeft in het stadhuis een kennismakingsgesprek gehad met wethouder Ashley North. Het was een goed gesprek waarin we benadrukt hebben dat we vinden dat de huidige plannen te weinig rekening houden met de verkeersveiligheid in onze buurt, zeker nu een oplossing voor de problemen op de Posthofrotonde nog wel een tijdje op zich zal laten wachten. De wethouder heeft toegezegd dat hij onze wijk nadrukkelijk bij de overleggen over de verkeerscirculatie zal blijven betrekken. Ook heeft hij toegezegd werk te maken van de meldingen over de wateroverlast waarmee diverse woningen in onze wijk sinds begin dit jaar te maken hebben.

Het bestuur blijft voor u de vinger aan de pols houden.

Met vriendelijke groet, namens het bestuur

Nieuwjaarsborrel en quiz RHB 2023

Eindelijk konden we als buurtbewoners weer het glas heffen en proosten op het nieuwe jaar! Het voltallige bestuur van Vereniging de Raadsherenbuurt stond hiervoor op zondag 15 januari klaar met bubbels (geen alcoholvrije variant helaas) in het clubgebouw van TC de Leidse Hout. Tussen de aanwezigen waren veel oude bekenden en ook aardig wat nieuwe bewoners te vinden, dus voor een deel een feest der herkenning en voor een deel de eerste keer om dit mee te maken. De vele kinderen vermaakten zich met tekenen, kleuren, limonade drinken en chips eten.

Buurtactiviteiten

Voorzitter Paulien Retèl memoreerde haar persoonlijke Top 10 van 2022, de lijst die ze in de vorige Raadsheer met alle buurtbewoners deelde. Daarna bedankte zij de redactie van de Raadsheer met voor elk redactielid een fles wijn, verder noemde zij RHB helpt Oekraïne, de kascommissie, de werkgroep herinrichting Raadsherenbuurt, de organisatie van de theatervoorstelling en de actie Schrijven voor Amnesty. Alle betrokkenen mochten als dank voor deze succesvolle activiteiten een plantje meenemen. Twee wat versere ontwikkelingen kregen van Paulien ook nog een vermelding, namelijk het Buurtpanel, waarmee geprobeerd wordt buurtgenoten uit alle straten van onze wijk te bereiken en te betrekken bij de buurtkrant en de -activiteiten, en de nieuwe wijkambassadeur energietransitie Marcel Terlouw en zijn oproep voor energiecoaches.

Nieuwjaarsquizz Raadsherenbuurt

Toen was het tijd voor de Nieuwjaarsquizz. Deze keer moesten daarvoor de smartphones tevoorschijn worden gehaald om in Kahoot de quizvragen te beantwoorden. Het ging er daardoor niet minder fanatiek aan toe en al enkele ronden voor het einde tekende de Top 3 zich duidelijk af en werd duidelijk dat Gijsbert van Es er met de hoofdprijs vandoor ging. Er werd nog lekker bij- en nagepraat, genetwerkt, (opnieuw) kennism gemaakt en geroddeld, zoals dat op een goede borrel hoort te gaan. Voor degenen voor wie het via Kahoot wat te snel ging of die er niet bij waren, hieronder de quizvragen en achterin de krant de antwoorden.

Vraag 1

In 2022 is een recordbedrag aan vuurwerk verkocht. Hoe hoog was dit bedrag?

- 77 miljoen
- 97 miljoen
- 105 miljoen
- 110 miljoen

Vraag 2

Leiden was in 2022 European City of Science. Hoe heette het radioprogramma dat hier aan gewijd was?

- Radio Sleutelstad
- Radio Weetlust
- Science Radio
- Bright Radio

Vraag 3

Tot wanneer duurde de lockdown in 2022?

- maart
- april
- mei
- juni

Vraag 4

Welke Raadsheer heeft een rol gespeeld bij de moord op Johan de Witt?

- Caspar Fagel
- Coenraad van Beuningen
- Gilles van Ledenberch
- Rombout Hogerbeets

Vraag 5

Hoeveel verkeersdrempels liggen er tussen de Houtlaan en de Warmonderweg?

- 5
- 7
- 9

Vraag 6

Leidenaar Karolien Florijn is in 2022 wereldkampioen geworden. Welke sport beoefent zij?

- Roeien
- Scheren
- Surfen
- Schaatsen

Vraag 7

Welke Leidse zanger heeft Ahoy uitverkocht?

- Barry Badpak
- Robbert van Hemert
- Mart Hoogkamer
- Rubberen Robbie

Vraag 8

Welke 17de eeuwse schilder kwam NIET uit Leiden

- Rembrandt van Rijn
- Johannes Vermeer
- Jan Steen

Vraag 9

Hoe heet onze nieuwe wijkambassadeur?

- Marcel Terlouw
- Marcel Rutten
- Marcel van Agt
- Marcel Wilders

Vraag 10

Burgemeester Lenferink viert zijn ambtsjubileum. Hoe lang is hij al burgemeester van het mooie Leiden?

- 5
- 10
- 20
- 25

Vraag 11

Naturalis heeft het afgelopen jaar de meeste bezoekers ooit mogen verwelkomen. Hoeveel waren er dit?

- 220.000
- 440.000
- 660.000
- 880.000

Vraag 12

In 2022 waren er gemeenteraadsverkiezingen. De Leidse Raad telt 39 zetels. Hoeveel partijen zitten hier in?

- 7
- 8
- 9
- 10

Vraag 13

Hoe heet het bier dat speciaal ontwikkeld is voor Leiden European City of Science?

- A sip of Science
- Science in a bottle
- ExBEERiment

Vraag 14

Wat waren de thema-nummers van buurtkrant de Raadsheer in de juiste chronologische volgorde:

- Eigen-Aardig, Wetenschap, Kleur, Feest
- Feest, Wetenschap, Eigen-Aardig, Kleur
- Wetenschap, Eigen-Aardig, Feest, Kleur

Vraag 15

Wat is de jaarlijkse contributie aan de Vereniging Raadsherenbuurt voor een gezin met twee kinderen?

- 21
- 25
- 29
- 33

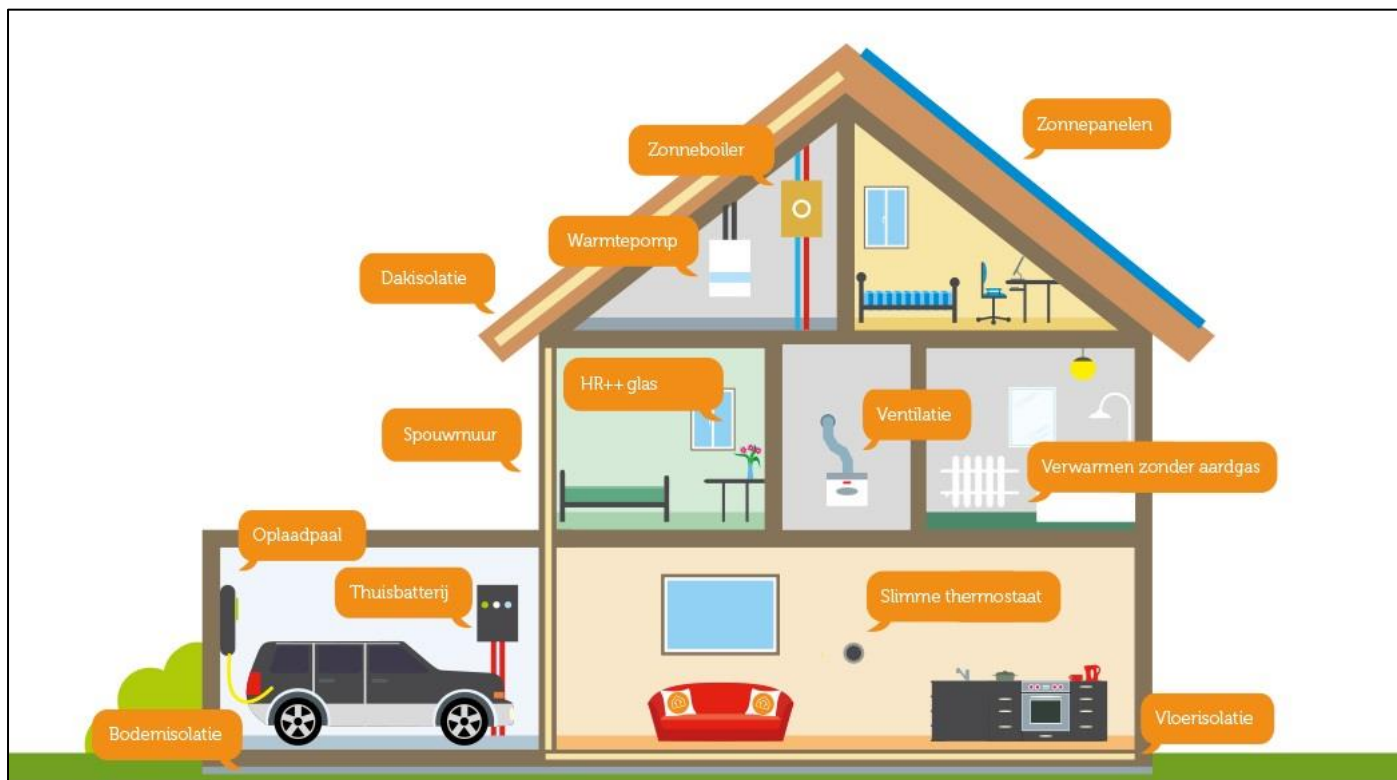
Verduurzamen van je huis: boek een energiecoach Ruud Hommes

Ik ben Ruud Hommes. Sommigen kennen mij wellicht nog vanwege mijn rol bij de Vrienden van de Leidse Hout in de afgelopen jaren, maar sinds begin dit jaar ben ik energiecoach. Ik liep al langer met het idee dit te gaan doen, maar kwam er niet toe door tijdgebrek. Nu dus wel. Ik vind het erg leuk om samen met bewoners, met elk hun eigen wensen en in veel verschillende huizen, te kijken naar mogelijkheden voor verduurzaming. Daarvoor heb ik in het najaar van 2022 een opleiding gevolgd. Onderdeel daarvan was onder andere een aantal gesprekken voeren met bewoners tezamen met een ervaren coach. Dit alles is georganiseerd door EnergiekLeiden, een organisatie van vrijwilligers die wil helpen de energietransitie te versnellen.

Er zijn in Leiden nu circa 40 energiecoaches. Op de website van EnergiekLeiden kunnen bewoners een gesprek aanvragen over verduurzaming van hun huis. Dit kost niets en we zijn volledig onafhankelijk. Er komt dan een energiecoach thuis langs voor een gesprek van 1 à 1,5 uur. In dat gesprek gaan we je wensen doorspreken, geven we informatie en mogelijke stappen die je kunt zetten met een indicatie van kosten en opbrengsten. Van tevoren vul je als bewoner een online dossier in waarbij je aangeeft wat de huidige status van je huis is en wat je belangrijk vindt. Vind je bijvoorbeeld comfort vooral belangrijk, een lagere energierekening of is milieu je drijfveer? En heb je een klein of groter budget, wil je veel doen of een paar eerste stappen zetten? Het invullen is simpel en helpt de coach bij het voorbereiden van het gesprek en het gericht ingaan op jouw situatie.

EnergiekLeiden zal proberen energiecoaches vooral in te zetten in hun eigen wijk. In mijn geval zal dat de Raadsherenbuurt zijn en wellicht iets breder het Boerhaavedistrict. Er zijn veel verschillende soorten huizen, maar bloksgewijs zijn er ook heel wat huizen vergelijkbaar. Voordeel daarvan is dat ik in de loop der tijd steeds meer lokale kennis opbouw die we met elkaar kunnen delen.

Mocht je een gesprek willen aanvragen, dan kan dat op <https://www.energiekleiden.nl/energiecoaches/>

Herinrichtingsplannen: stand van zaken februari 2023 Barbera Kersbergen

De participatie over de rioolvervanging en herinrichting Raadsherenbuurt fase 2 is zo goed als afgerond. Het gaat hierbij om de herinrichting van de Antonie Duycklaan, Paulus Buysstraat, Adriaan Pauwstraat en Van Beuningenlaan. Het deel van onze wijk waar, naast woonhuizen, drie scholen, een kinderdagverblijf en een sportpark te vinden zijn. Het Definitief Ontwerp (DO) is klaar en in te zien op [Doemee.leiden.nl](https://doemee.leiden.nl), het participatieplatform van de gemeente Leiden. Reacties op het ontwerp konden daar tot en met 12 maart gegeven worden. De gemeente denkt in het vierde kwartaal van 2024 te starten met de uitvoering van de werkzaamheden in de wijk.

Gesprek met gemeente Leiden

Een afvaardiging van het bestuur van de Raadsherenbuurt en de werkgroep herinrichting hebben eind januari een gesprek gevoerd met Ashley North, wethouder Klimaat, Mobiliteit en Financiën en opdrachtgever van het project, en David van Zanten, de

projectmanager. De aanleiding voor het gesprek was de gezamenlijke reactie van de wijkverenigingen van de RHB, het Houtkwartier en de werkgroep op het Voorlopig Ontwerp (VO) op Doemee. Het doel van de bijeenkomst was om nader kennis te maken en de participatie te evalueren. De zorgen over het gehaast rijdende sluijverkeer, dat vooral tijdens de ochtendspits niet goed samengaat met jonge schoolgaande kinderen kwamen uitgebreid ter sprake. Bewoners denken dat de voorgestelde verkeersmaatregelen niet voldoende zullen zijn om gevaarlijke situaties te voorkomen.

Het projectteam heeft alle tijdens de participatie voorgestelde alternatieven bekeken, maar laat de adviezen van de verkeerskundige het zwaarst wegen. Deze is van mening dat de weg de hoeveelheid verkeer goed aankan en dat wijzigingen in de verkeerssituatie juist tot meer onveilige situaties op andere plaatsen zullen leiden. Toegezegd is dat in ieder geval een jaar na oplevering van de projecten van de herinrichting en de Posthofrotonde de verkeersmaatregelen geëvalueerd zullen worden.

Verder zullen de bewoners van de Raadsherenbuurt betrokken worden bij overleggen over de verkeerscirculatie Posthofrotonde en Rijsburgerweg. Een lid van de werkgroep stelde voor om tijdelijk verkeersregelaars in te zetten om de vrijwel onafgebroken stroom fietsers te kunnen reguleren. De gemeente gaat na of dit mogelijk is en effectief kan zijn. Het is een kostbare maatregel.

De afvaardiging heeft de gelegenheid aangegrepen om de problemen met grondwater in kruipruimtes en keukens bij een aantal bewoners van de RHB door de langdurige regenval in januari onder de aandacht te brengen. Het probleem zal worden opgenomen met rioolbeheer en er wordt na gegaan of er gevolgen zijn voor de herinrichting.

Definitief Ontwerp

- In de straten rond de Leidse Houtschool komen de meeste aanpassingen. Om te beginnen een extra verkeersplateau in het eerste deel van de Antonie Duycklaan.
- De daaropvolgende schoolzone, waar de maximumsnelheid 15 km/uur is, wordt opvallender omdat gekozen is voor een gele bestrating van gebakken klinkers.
- De schoolzone in de Paulus Buysstraat wordt verlengd tot voorbij de ingang naar Winford. De laatste meters van deze straat voor de Rijsburgerweg worden uitgevoerd in rood asfalt.
- De hele Adriaan Pauwstraat wordt een schoolzone. De schoolzijde van de straat wordt veel groener ingericht. Er blijven 11 parkeerplaatsen voor auto's over, waarvan er 5 als dwarsparkeerplaats worden ingericht. Bij de Rijsburgerweg komt een fietsdoorgang in rood asfalt met een afzetpaal in het midden.
- Vier parkeervakken in de Antonie Duycklaan worden gereserveerd voor het opstellen van (bak)fietsen. Ouders van de Leidse Houtschool en de Krullebaar hebben zo meer mogelijkheden hun fietsen neer te zetten wanneer zij hun kinderen halen of brengen. Het nodigt ouders ook uit voor de fiets te kiezen in plaats van de auto.
- De schoolzone wordt doorgetrokken voorbij de Krullebaar tot in het begin van de Van Beuningenlaan.
- Voor de uitgang van de tennisbaan wordt een plateau aangebracht om oversteken voor kinderen veiliger te maken. Vervolgens komt er nog een verkeersplateau bij de kruising Van Beuningenlaan en Van Ledenberchstraat.
- De hoogte van de plateaus zal zo hoog mogelijk, maar maximaal 12 centimeter zijn. Wanneer de plateaus hoger worden, kunnen omwonenden last krijgen van trillingen in huis.

Parkeervakken

De ondergrond in het gebied van fase 2 van de herinrichting blijkt niet geschikt te zijn voor infiltratie. Er is een kleiige onderlaag. Daarom worden de parkeervakken niet in waterdoorlatende verharding uitgevoerd, maar in gebakken klinkers. Het regenwater wordt afgevoerd naar sloten in de buurt.

Nieuwe bomen

Vijf bomen worden gekapt en vervangen vanwege hun slechte gezondheid. Er worden vijf extra bomen geplant in de Antonie Duycklaan, drie in de Adriaan Pauwstraat en één in de Paulus Buysstraat. De soorten zijn: veldesdoorn, esdoorn, rode kerspruim, vogelkers, witte els en meelbes. De nieuwe bomen worden geplaatst na de werkzaamheden. Het plantseizoen voor bomen loopt van oktober tot mei.

Rozenplein

Een aantal inwoners van de RHB hebben een brief gestuurd naar wethouder Terpstra met het verzoek het besluit over het Rozenplein opnieuw aan de raad voor te leggen. De wethouder heeft hen schriftelijk laten weten de situatie onderzocht te hebben en hiertoe geen reden te zien.

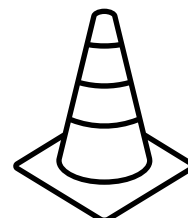
Glasvezel

Er zijn twee nutspartijen die glasvezel aanleggen in Leiden: KPN NetwerkNL en Open Dutch Fiber (ODF). Er is hoop dat de straat niet opnieuw open hoeft voor deze voorziening maar dat de aanleg tegelijkertijd met de rioleringsvervangning uitgevoerd kan worden. Bewoners beslissen zelf of ze gebruik willen maken van dit snelle internet en welke provider hun voorkeur heeft.

Besluiten

Voordat dit project (fase 2) wordt voorgelegd aan de gemeenteraad, wordt het besproken in de Commissie Leefbaarheid en Bereikbaarheid op donderdag 1 juni. Bewoners die het niet eens zijn met het ontwerp kunnen hier inspreken.

Het uitvoeringsbesluit wordt later vastgesteld in de gemeenteraad.

Raadsherenbuurt helpt Oekraïne Ine Wiersma

De activiteiten vanuit de buurt samen met onze Oekraïense buurtgenoten breiden zich nog steeds uit. Mede dankzij de inzet van veel buurtgenoten draaien er taallessen Engels en Nederlands en er is één op één conversatie. Er is een vaste loopgroep en iedere zondagavond wordt er gedanst in de kantine van de atletiekvereniging. Ook de handboogschietvereniging heeft inmiddels enkele leden. Tennis ligt in de winter stil, maar zo lang het weer het toeliet was er een enthousiaste groep tennissers. En onze buurt heeft meer te bieden, want inmiddels zijn volksdansen en qi gong aan de activiteiten toegevoegd.

Op de Houtlaan is weinig gelegenheid om te spelen, zowel voor de kleintjes als voor de basisschoolleeftijd. Samen met de moeders van deze kinderen worden er spelmomenten georganiseerd, voor de kleintjes bij de kinderopvang van de Krullevaar en voor de oudere kinderen bij het Vogelnest.

Ook voor de leeftijdscategorie 12-16 jarigen hebben enkele moeders het initiatief genomen om activiteiten te starten, een heel geslaagde chill-middag in het gebouw van de tennisbaan met hamburgers en poffertjes. Dit wordt zeker vervolgd.

Voor elk wat wils, inmiddels is ook een wandelinitiatief ontstaan, om de week wordt er gewandeld in de omgeving en in de binnenstad met soms een uitstapje naar een museum. Daarnaast vinden de ouderen het ook heel gezellig om 1x in de week met elkaar een spelletjesmiddag te hebben.

Bij al deze activiteiten blijft het principe dat we uitgaan van wat mensen zelf willen en waar zij behoefte aan hebben. Daarom proberen we bij het organiseren zo veel mogelijk in koppels van NL-Ukr te werken, dat lukt en dat is ook voor ons heel leerzaam.

Het (door de activiteiten) even niet hoeven denken aan de ellende in Oekraïne is hetgeen wij als feedback terug krijgen van onze Oekraïense buurtgenoten. Dit stimuleert om door te gaan, zodoende om de aandacht voor (de oorlog in) Oekraïne en de situatie van de Oekraïners in onze buurt levend te houden.

In dát kader, blijvende aandacht voor Oekraïne, is het fijn dat Omroep West opnamen bij de verschillende activiteiten heeft gemaakt. Wellicht zien jullie ergens in het voorjaar hun korte documentaire voorbijkomen.

Wij vinden het geweldig dat we zoveel support krijgen vanuit de buurt, zowel van buurtbewoners als van de verenigingen en instellingen die in onze buurt gevestigd zijn. Ontzettend bedankt!

Mocht u een bijdrage willen leveren in welke vorm dan ook of suggesties hebben, dan horen wij graag. U kunt mailen aan i.wiersma@planet.nl

Bent u al Vriend van de Leidse Hout?

Wat de Vrienden zoal doen

Met uw 'vriendschap' ondersteunt u de Vereniging van Vrienden bij het onderhouden en schoon houden van het volkspark dat in uw eigen Raadsherenbuurt ligt. Het bestuur van de vereniging is gesprekspartner van de gemeente en behartigt de belangen bij evenementen, vrijwilligers helpen bij onderhoud van het park en ruimen zwerfafval op.

De kosten en baten

Uw 'vriendschap' kost slechts € 15,00 per jaar. Hiervoor ontvangt u het boekje *Dieren in de Leidse Hout* en bent u als eerste op de hoogte van de activiteiten via de digitale Nieuwsbrief. Omdat u buurtbewoner bent krijgt u ook het boek *75 Jaar Leidse Hout*. Actief meehelpen als vrijwilliger bij de Groengroep of bij Team Zwerfafval kan ook zonder betaalde 'vriendschap'.

U vindt alle informatie en het aanmeldformulier op www.vriendenvandeleidsehout.nl

Een e-mail sturen kan naar info@vriendenvandeleidsehout.nl

Instagram @vriendenvandeleidsehout - Facebook VriendenvandeLeidseHout.nl

Activiteiten in het park

In voor- en najaar worden er natuurexcursies georganiseerd en van begin mei tot eind september vinden op zondagmiddag gratis concerten plaats in de Waterlelie.

De programmering en organisatie wordt door het Waterlelieteam verzorgd. Ook de kinderen van de basisscholen in de buurt worden bij het park betrokken.

Yoga

Mindfulness

Workshops

Verhuur

TWEE PROEFLESSSEN

€19

DICHTERBIJ JE NATUUR

LEIDSE HOUT

livyoga.nl

Ook kun je (samen met ons) je eigen workshop, ceremonie, training of (mini-)retraite creëren. Dan is deze magische plek even helemaal van jou...

Aan tafel met een veganist, een vegetariër en twee flexitariërs Anne Sanderink

We aten als gezin jarenlang onze maaltijden soms met en soms zonder vlees. De afgelopen zeven jaar zijn we gegroeid van een gezin met één vegetariër, naar een gezin met twee vegetariërs, naar een gezin met een vegetariër en een veganist. We houden niet van individuele aanpassingen die ervoor zorgen dat we langer aan het koken zijn en ieder iets anders op het bord heeft, daarom eten we elke avond veganistisch. De overige maaltijden is er voor elk wat wils, maar zelden met vlees. Vegan eten is in de mode; elke week komen nieuwe veganistische producten in de winkel en ook als je uit eten wil, is er steeds meer keuze.

Timo

‘Ik ben sterk tegen de mishandeling en moord van dieren en daarom ben ik een veganist. Het schijnt ook beter te zijn voor je gezondheid en het milieu, maar dat is voor mij geen reden geweest voor deze keuze. Het is dus vooral dat ik veganist ben omdat ik tegen dierenleed ben. Het veganisme bevalt me goed. Het is erg makkelijk te doen en het voelt fijn om een sterk moreel standpunt te hebben. Aan de andere kant kan het wel onprettig zijn om te zien dat andere mensen mijn mening niet delen, en dat ik hierdoor deels gepolariseerd raak van andere mensen. Dit gezegd te hebben vind ik het nog steeds het juiste besluit. Ik mis het helemaal niet om producten van dierlijke oorsprong te eten en gebruiken. Hoe langer ik veganist ben, hoe raarder het voor me voelt dat mensen vlees en dergelijke eten. Het is een vergelijkbaar gevoel met hoe de meeste mensen denken over het eten van honden en katten.’

Ella

‘Toen ik negen jaar was, ben ik gestopt met het eten van vlees en vis. Dit deed ik omdat ik het niet meer kon accepteren dat ik dode dieren at. Later kwam ik er ook achter dat het eten van vlees en vis slecht is voor het milieu. Het bevalt mij prima; hoe langer je het niet meer eet, hoe normaler het wordt. Ik mis het eten van vlees en vis niet. Omdat ik het al acht jaar niet meer eet, kan ik me de smaak ervan niet meer herinneren.’

Gijs

‘Ik ben grotendeels veganistisch gaan eten vanwege onze kinderen. Uit mezelf had ik er niet voor gekozen. Wel was ik al jarenlang voorstander van biologisch vlees. Het stuit me tegen de borst hoe dieren worden behandeld in de bio-industrie. Het veganistisch eten bevalt me niet zo. Ik mis toch iets stevigs door het eten, zoals vlees, vis en kaas. Maar goed, het is ook niet leuk om allemaal apart te gaan eten en koken. Als ik uit eten ben of op vakantie met anderen dan mijn gezinsleden, dan eet ik weer gewoon vlees; liefst biologisch.’

Anne

‘Ik at eerst grotendeels vegetarisch en nu grotendeels veganistisch. Ik keur de intensieve veehouderij af, zowel met betrekking tot de leefomstandigheden van de dieren als de schade die dit toebrengt aan het milieu. Ook heb ik moeite met de overbevissing en de viskwekerijen. Ik heb geen moeite met het eten van vlees, vis, kaas et cetera, maar ik wil dat dit met mate gebeurt. De overstap naar veganistisch koken was makkelijk; er is veel informatie voorhanden en het eten is lekker en gevarieerd. Mijn smaak is langzaam veranderd waardoor ik de smaak van vlees minder waardeer dan voorheen, maar soms heb ik in een restaurant zin in vlees of vis en dan bestel ik het. En als ik bij iemand op bezoek ben, eet ik als gast wat daar de pot schaft.’

Vegan chocolademousse Anne Sanderink

Als we een gerecht eten waar een blikje kikkererwten doorheen moet, dan maak ik met het kikkererwtennat (aquafaba) een heerlijke en makkelijk te maken plantaardige chocolademousse.

Nodig: het nat van één blikje kikkererwten, 100 gram pure chocolade, 20 gram suiker, 1 zakje vanillesuiker.

Bereiden: Smelt de chocolade au bain-marie en laat het wat afkoelen. Klop ondertussen de aquafaba stijf. Doe tijdens het mixen beetje bij beetje de (vanille)suiker erbij. (Het duurt wat langer om aquafaba stijf te kloppen, vergeleken met eiwit). Mix de gesmolten chocolade door de stijfgeklopte aquafaba. Verdeel de chocolademousse over 4 glaasjes en laat minimaal 3 uur rusten in de koelkast. Garneer eventueel met wat geraspte chocolade.

Fascinatie voor kleine levende wezens. Interview met Ad Littel Katja Lubina

Ad Littel uit de Van Oldenbarneveltstraat is geen onbekende. Lezers zullen aan de Raadsherenloop denken die hij ieder jaar voor het Raadsherenfeest organiseert, of aan zijn boekenetalage met iedere week een ander thema, of aan zijn grote boekencollectie die in 2015 in de Raadsheer werd besproken. Maar deze keer gaat het over zijn kevercollectie.

Wanneer ben je begonnen met je keververzameling? Hoe kwam je erbij?

Mijn fascinatie voor kevers of beter kleine dieren begon toen ik 5 of 6 jaar oud was. Ik tilde in de tuin een emmer of tegels op en vond daaronder insecten. Ik kon er eindeloos naar kijken: het intrigeerde mij dat ze als het ware in hun eigen wereldje leefden en zich niets aantrokken van mensen. Heel anders dan huisdieren of dieren in de landbouw die doen wat mensen willen. Ik begon toen ook om insecten in jampotjes te stoppen om ze beter te kunnen bekijken.

Toen ik 12 jaar oud was, begon ik vlinders te verzamelen, vooral omdat die er mooi uitzien, maar gaandeweg ben ik kevers mooier en interessanter gaan vinden. Vanaf mijn 16^e ving ik vooral kevers. Toen ben ik ook begonnen om ze te prepareren – om ze beter te kunnen bestuderen. Ik had een vergrootglas en haalde boeken uit de openbare bibliotheek of

bij De Slegte om de kevers te identificeren.

Ik realiseerde mij dat grote dieren en de mens alleen maar bestaan bij de gratie van kleine dieren, zoals

kevers en andere insecten. Ze hebben een cruciale

rol in ons voedsel- en ecosysteem. Zonder bacteriën, schimmels en geleedpotigen zoals mijten en insecten zou de natuur helemaal niet kunnen bestaan. Zij zorgen ervoor dat er een kringloop is van mineralen en energiedragers. Dat staat aan de basis van de gehele voedselketen, van roofdieren, van koeien en ook die van ons mensen.

Waarom vind je kevers leuker dan andere insecten?

Er zijn drie redenen waarom ik kevers leuker vind dan andere insecten: ten eerste kom je ze overal tegen. Dat maakt het makkelijk om je erin te kunnen verdiepen. Ten tweede zie je bij kevers heel veel verschillen in de lichaamsbouw. Ook zijn hun kaken aangepast aan het voedsel dat ze eten. Sommige hebben grote voelsprieten, andere nauwelijks. En ten derde zijn er heel veel soorten kevers. Je kunt je hele leven kevers verzamelen en nog steeds nieuwe soorten tegenkomen.

Kun je je verzameling omschrijven? Hoe ziet die eruit?

Ik heb kevers verzameld in alle werelddelen, maar de meeste komen gewoon uit Nederland. Ik bewaar ze in een aparte kamer in grote laden (40x50 cm.) geordend per biogeografische regio. Dat ik ze in laden bewaar, is om ze te beschermen tegen de zogeheten museumkever – die is gespecialiseerd in het opeten van dode insecten. In iedere lade zet ik een bakje met naftaline in kristalvorm. De geur

van naftaline schrikt de museumkever en andere insecten af. Als ik toch een aantasting zie, zet ik de hele lade in mijn sauna. Op die manier maak ik de aantaster dood. In Naturalis hebben ze hiervoor een diepvriescel, maar voor mij thuis is plus 50 °C makkelijker te realiseren dan min 50 °C.

Hoe kom je aan de kevers? Vangen? Ruilen? Kopen?

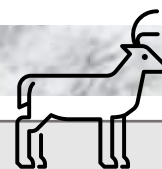
Ik vang de kevers zelf. Dan weet ik precies waar en wanneer ik ze heb gevangen. Die informatie komt ook op het etiket te staan waarop ik de kevers prik. Om al die info op het etiket te krijgen, gebruik ik lettertype Calibri in 4 punts-grootte. Het zijn geen postzegels, dus een waarneming van een soort is alleen van betekenis als je de omstandigheden van de vondst kent. Anders weet je niets over de natuurgebieden waarin je bezig bent. Ik vind het ook interessant om te zien met welke andere dieren ze samenleven, bijvoorbeeld spinnen of pissebedden, en hoe de omgeving eruit ziet, bijvoorbeeld of er wel of niet veel bladeren op de grond liggen. Als ik met mijn keverclub op excursie ga, beschrijven we in het verslag ook het gebied en de biodiversiteit. Kevers verzamelen is dus veel meer dan bestjes opprikken ...

Is de populatie veranderd in de tijd dat jij verzamelt? Zie je bepaalde kevers niet meer of plotseling wel in Nederland?

Dat is een lastige vraag, want het verzamelen van kevers in Nederland is pas na de Tweede Wereldoorlog echt begonnen. En ook sindsdien zijn veel natuurgebieden niet goed onderzocht. Pas vanaf 2000 vinden er veel langjarige onderzoeken plaats en komen verzamelaars op alle plaatsen in Nederland. Daardoor worden er ook nog nieuwe soorten ontdekt. Maar vaak zijn dit soorten die met het klimaat opschuiven of ze behoren bij rottende boomstammen die bosbeheerders tegenwoordig in het bos laten liggen. Uit de checklist voor Nederland blijkt echter dat er van de circa 4400 soorten enkele honderden na 1960 niet meer zijn gevonden, en dat heeft te maken met de

verslechtering van de milieucondities. Het is vooral belangrijk om te weten welke insecten het moeilijk hebben. Zo is de groep insecten die belangrijk zijns voor de bestuiving van appelbloesems ernstig achteruit gegaan; de helft van de soorten komt in Nederland niet meer voor. Dat merken we ook bij de excursies – we vangen steeds minder soorten.

Damherten in de Leidse Hout Frits van der Sluis

Frits van der Sluis is voormalig stadsbioloog en bewoner van de Leidse Hout. Deze tekst verscheen eerder in het door de Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout uitgegeven boekje *Dieren in de Leidse Hout* uit 2021.

Een niet al te klein zoogdier dat zich altijd wel laat zien in de Leidse Hout is het damhert. Al bijna vanaf de opening van de Leidse Hout in 1931 lopen er damherten in de Hertenkamp. Damherten werden door de mens over heel Europa verspreid omdat het prachtige dieren waren om op te jagen. Natuurlijk alleen door de adel en koninklijke families. Zo kocht prins Maurits in 1593 in Engeland maar liefst 100 Deynen, zoals ze toen genoemd werden, om ze uit te zetten in het Haagse Bos en de Koekamp bij het Centraal Station in Den Haag. En zo begon rond 1600 ook zo'n beetje de opmars van het damhert als bewoner van hertenkampen. Het grotere edelhert en de kleinere reebok waren te agressief voor de kleine hertenkampjes. Zo werd het damhert hét parkhert bij uitstek. Hij werd door jagers gaandeweg beschouwd als het 'lulletje' onder de herten dat in de bronsttijd niet eens een imponerende bronstroep kon produceren, maar slechts wat knorrende geluiden. Die jagers vonden hem ook meer op een geit lijken met z'n lange 'geitenstaart' en malle sprongetjes met vier poten tegelijk. Maar lulletje of niet, in de bronsttijd (oktober, november) komt er wel eens een hert uit het duin hier in de Hertenkamp op bezoek als hij in het duin niet aan een vrouw kan komen.

In april of mei, een half jaar na de bronst, werpt het damhert het oude gewei af. En volgt de groei van het nieuwe exemplaar dat voor de volgende bronstperiode af moet zijn. Begin juni worden de kalveren geboren, veilig binnen de hekken van de Hertenkamp en de eerste paar dagen onzichtbaar – tussen brandnetels, in de schaduw van een oude eik. Een plek waar ook de volwassen herten zich graag terugtrekken als ze een rustige schuilplek zoeken.

Naschrift redactie: het damhert komt niet voor op de huis- en hobbydierenlijst van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Dit houdt concreet in dat er vanaf 2024 geen nieuwe herten bij mogen komen in hertenkampen en op kinderboerderijen. De (vrouwelijke) herten mogen er tot aan hun dood blijven. Over dit besluit is nogal wat commotie ontstaan omdat veel mensen vinden dat de herten het goed hebben en daarom niet hoeven te verdwijnen. De argumenten voor het verbieden zijn echter dat zij bepaalde ziektes met zich mee kunnen dragen en dat zij door hun vluchtgedrag gevaar op kunnen leveren voor verzorgers (en in mindere mate bezoekers).

Frits van der Sluis is daar niet zo van overtuigd en vraagt zich af wat de minister nou precies met zijn besluit bereiken wil (heeft de minister bijvoorbeeld het aantal ongelukken in hertenkampen wel eens vergeleken met het aantal zeer ernstige verwondingen die honden jaarlijks toebrengen bij huisgenoten en andere mensen en dieren in hun omgeving? Waarom zijn vechthonden niet verboden?) en welke stappen er nog genomen moeten worden in die besluitvorming.

Mijn naam is... Gerard SCHELVIS

Het valt niet mee om Schelvis te heten en in de Fagelstraat te wonen: onze burens links heten Visser en onze burens rechts heten Visser. We kunnen geen kant op, want schuin aan de overkant staat ook diezelfde naam bij een voordeur te lezen.

De familienaam Schelvis vindt zijn oorsprong aan de Noord-Hollandse kust. Toen het dorp Wijk aan Zee vond dat het 500 jaar bestond, kregen vele Schelvisen in het land een uitnodiging om dat mee te komen vieren. Eenieder die aan deze uitnodiging gevolg gaf, werd warm ontvangen, kreeg een fraai T-shirt en het dringende verzoek om deel te nemen aan een eendagskoor en enkele liederen van Elvis Presley mee te

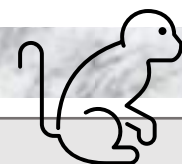
brullen. 'In elke Schelvis huist een Elvis', luidde de tekst op het fraaie shirt.

In het begin van de 18^e eeuw waren de Wijk aan Zee's vissers die in pinken, een soort bomschuiten, de Noordzee opvoeren om schelvisen te vangen. Ook brachten ze vanuit Engeland beursberichten mee die speculanten in de windhandel van 1720 profijtelijke voorkennis konden opleveren.

Op de lagere school kreeg ik variaties naar het hoofd geslingerd als Schellebel, Schellibellie en Schele. In een dorp waar vrijwel elke familie op den duur wel een spotnaam toebedeeld had gekregen, was dat niet eens zo'n straf te noemen.

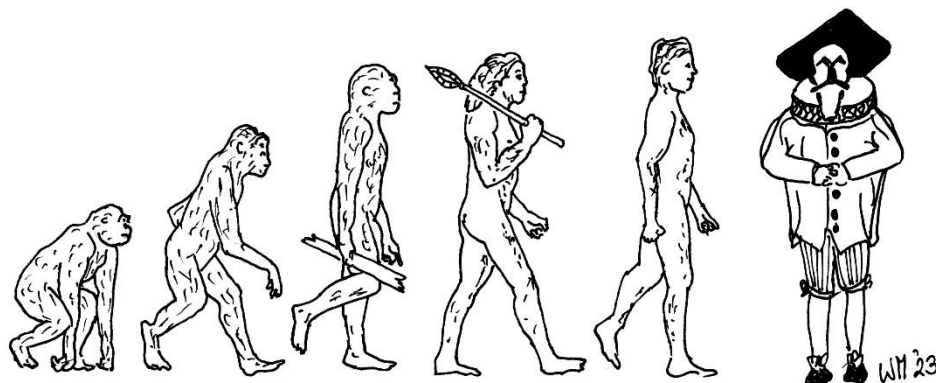
Toen ik ooit eens met een klein gezelschap een visrestaurant in Antwerpen bezocht en aan de kelner vroeg wat hij ons kon aanbevelen, kreeg ik als antwoord: 'Awel, ge hebt geluk: er is zojuist een verse voorraad schelvis gearriveerd.' Het hilarisch gelach dat erop volgde, werd niet begrepen en de verklaring stuitte op enig ongeloof, totdat ik mijn paspoort had laten zien.

Mijn lievelingsdier is niet de schelvis, maar de vos. Ik ben dol op de Reinaert-verhalen en heb ooit in de Amsterdamse Waterleidingduinen een hele groep vossen uitgebreid mogen portretteren. Bovendien ben ik heel lang schoolvos geweest, een woord dat als mede-klinker nauw verwant is aan 'schelvis'.

Homo sapiens: een prominente diersoort in onze wijk Wolter Mooi

In 1871 brak over een zojuist verschenen wetenschappelijk boek een storm van tumult los. Velen waren ten diepste verontwaardigd en geschokt, anderen begroetten het met instemming en applaus. Had de auteur, Charles Darwin, in zijn eerdere boek, *On the Origin of Species*, zijn evolutietheorie gelanceerd, het was dit nieuwe boek, *The Descent of Man*, dat hem bij velen maakte tot mikpunt van hoon, spot en woede.

Vanwaar die emoties? Wetenschappelijk gezien had Darwin in dit nieuwe boek vooral zijn eerdere theorieën nader uitgewerkt en met nieuwe onderzoeksresultaten zijn argumentatie versterkt. Maar op één punt betrad hij een voor velen verboden terrein: Darwin betoogde, met kracht van argumenten, dat de mens wetenschappelijk niet gezien kon worden als een unieke en zelfstandige schepping, los van

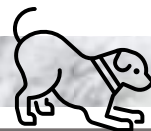
het dierenrijk. De mens was, aldus Darwin, niet méér dan een diersoort, zowel wat betreft zijn lichaamsbouw als wat betreft – o schrik! – zijn cerebrale, ‘geestelijke’ eigenschappen. Verschillen tussen mensen en (andere) dieren waren, zo betoogde Darwin, gradueel in plaats van absoluut. De natuurlijke selectie die de veelheid aan soorten had opgeleverd, had óók geleid tot het ontstaan van de diersoort *Homo sapiens*. De mens was simpelweg een dier.

Het tumult is inmiddels allang verstomd, de controversie is uit regulier-wetenschappelijke kringen verdwenen. De idee dat wij een integraal deel uitmaken van het geheel van de levende natuur bezwaart ons allang niet meer. Het een belangrijke impact, niet alleen op het beeld dat we hebben van onszelf, maar ook op dat van het dierenrijk als geheel. Dierenwelzijn is in de ethiek een belangrijk thema geworden – hoewel op dat terrein nog heel veel te winnen valt, getuige de wijze waarop sommigen met dieren omgaan. Wij herkennen onszelf in dieren, vooral in dieren waarmee we fysieke eigenschappen en gedragskenmerken gemeen hebben. Onderzoek naar het gedrag van ‘mensapen’ fascineert ons en wij zijn geamuseerd of ontroerd als het gedrag van apen ons een spiegel voorhoudt. De boeken van toponderzoeker Frans de Waal over het gedrag van primaten (halfapen en mensapen) staan stevast hoog in bestsellerlijsten. Het hoeft daarbij niet te verbazen dat we ons vooral betrokken voelen bij diersoorten die dicht bij ons staan: daar is immers de herkenning het grootst. Wij hebben dan ook eerder medelijden met een zieke chimpansee dan met een zieke makreel.

Het onderzoek aan dieren is een onmisbare schakel in de voortgang van de biomedische wetenschap. Nieuwe chirurgische technieken, ontwikkeling van geneesmiddelen en vaccins, onderzoek naar nadelige effecten van talloze chemische verbindingen: alle zijn ondenkbaar zonder proefdieronderzoek. De biologie van de mens sluit naadloos aan aan die van dieren en, in het verlengde daarvan, éencellige organismen. Belangrijke doorbraken in kankeronderzoek zijn bereikt op basis van onderzoek van minuscule wormpjes en kleine tropische visjes. Anderzijds komen ook bedreigingen op ons af vanuit het dierenrijk. Besmettelijke ziekten die bekend zijn in sommige diersoorten kunnen overspringen naar de mens (zogeheten zoönosen), zoals we zagen bij onder andere de verwekkers van AIDS, BSE (gekke koeienziekte), Q-koorts en Covid. Zorgelijk is het gebruik van enorme hoeveelheden antibiotica in de intensieve veehouderij: de resistentie die sommige micro-organismen in die dieren kunnen ontwikkelen, draagt fors bij aan de toenemende problemen van antibiotica-resistentie bij de mens.

Het is boeiend om te bedenken dat de mens enerzijds evolutionair is ontstaan, maar anderzijds evolutionaire principes gebruikt om maximaal voordeel te hebben van zijn mede-dieren. Door selectief te kruisen of door spontane selectie van dieren onder omstandigheden die de mens bood en biedt, ontstonden allerlei diersoorten die voor ons van nut zijn, maar die zich ‘in de vrije natuur’ niet zouden kunnen handhaven. Een klein aantal soorten weet zich echter weer aan dit mens-gebonden milieu te onttrekken: de scherpe krenten van halsbandparkieten, ontsnapte kooivogels die zich letterlijk en figuurlijk hebben genesteld in onze wijk en naburige parken, herinneren ons hieraan.

Sommige gedomesticeerde dieren zien we overal om ons heen. Poezen, honden en andere huisdieren zijn een deel van ons leven geworden. Onze huizen, straten en ons Leidse Hout zijn er vol mee en wij zijn er vol van. We willen ze niet missen. Want waar zou *Homo sapiens* zijn zonder die dier-bare mensenvrienden? Misschien is het wel een aangename gedachte dat dieren eigenlijk zo dicht bij ons staan. Dichter bij ons dan de mensen voor 1871 hadden kunnen of willen denken.

Huisdieren houden (van jou) Kiki Breet

‘huis-dier (*het; o; meervoud: huisdieren*)1dier dat door de mens om het nut of de gezelligheid gehouden wordt’, aldus de Dikke van Dale. Wereldwijd gezien is meer dan de helft van de bevolking in het bezit van minimaal één huisdier. De hond is het meest voorkomende huisdier (33%), gevolgd door een kat (23%) en vis (12%).

Men neemt aan dat we rond 9000 voor Christus dieren, vooral schapen en geiten, gingen houden omwille van hun vlees en huiden. Later gebruikten we ze ook om hun spierkracht en trekvermogen en om stukken grond te bewaken. Katten houden de muizen weg bij het eten en ganzen maken herrie als er vreemde dieren of mensen naderen. Behalve dat dieren vastgehouden werden, waren er ook dieren die vrijwillig bij menselijke nederzettingen in de buurt bleven, daar was immers eten te halen! Dat dieren al snel meer ‘status’ dan alleen nuttig kregen, maakt men op uit het feit dat er al bij de Grieken en de Romeinen dieren samen met mensen in één graf werden begraven.

Sociale relatie

Inmiddels hebben we een strikte scheiding tussen huisdieren en gebruiksdieren. De huisdieren worden tegenwoordig als extra familielid gezien, waarbij tripjes naar de trimsalon, volle garderobes en vijfsterrenvoeding aan de orde van de dag zijn. De gebruiksdieren trekken echter aan het kortste eind en krijgen als dank voor hun voedingswaarde en mooie vacht een plekje in een megastal, waar ze van de stress aan automutilatie doen, en waar daglicht een luxe is. Voor deze Raadsheer zoom ik even in op de door ons oh zo geliefde huisdieren. Een huisdier hebben, ervan houden en ervoor zorgen is goed voor onze gezondheid. Meer en meer wordt duidelijk dat de aaiende mens zelf baat heeft bij het knuffelen van een dier. Wanneer we een dier aaien stijgt de aanmaak van het knuffelhormoon oxytocine en verlaagt de aanmaak van het stresshormoon cortisol. Ook blijkt onze bloeddruk te dalen. Uit internationaal onderzoek is gebleken dat (huis)dieren in zorginstellingen op bezoek laten komen een gunstig effect heeft op de bewoners. Mensen met dementie waren na enkele weken samenwonen met katten helderder dan de groep die geen huisdier kreeg. In zorginstellingen met huisdieren verbetert het onderling contact en geven bewoners aan minder eenzaam te zijn. De onderzoeken zijn uitgevoerd met honden, katten en kippen. Ook is er ooit een robot-zeehond ingezet, in dit onderzoek ervoeren de (demente) bewoners óók de gunstige effecten van een huisdier, en kunnen mensen met een allergie ook meegenieten. Ik vraag mij overigens wel af of vissen en andere vachtloze dieren hetzelfde effect geven.

Wel of geen huisdier?

Ik ben blij dat mijn kinderen de Raadsheer niet lezen, want anders hadden ze nu een extra argument gehad om hun jarenlange gelobby voor een hond weer nieuw leven in te blazen. Alhoewel ik opgegroeid ben in een huis met twee honden, een konijn en een kater, heb ik in mijn volwassen leven geen huisdier gehad. De redenen zijn puur praktisch; het kost veel geld en wie laat hem uit? Bovendien kan hij niet mee op vliegvakantie. Mijn pubers beweren uiteraard dat zij hem uitlaten, maar dat zei ik ook toen ik 12 was over het verschonen van het konijnenhok en u kunt vast raden wie dat uiteindelijk deed. Juist, mijn moeder. Een huisdier kost veel tijd en veel geld. Er zijn de maandelijkse kosten van de verzekering en voeding en daarnaast aanschaf van spullen en dierenartskosten. Het hebben van een hond kost gemiddeld 48 euro per maand. Een kat kost 46 euro en een knaagdier kost gemiddeld 25 euro per maand. Tijdens de coronaperiode had iedereen opeens tijd; de asielen waren leeg en de fokkers hadden wachtlijsten. Na die periode zaten de asielen weer voller dan ervoor. Men had geen tijd meer. Heb je het geld of de tijd niet voor een huisdier dan verandert het eerder beschreven positieve effect in een zeer negatief effect, namelijk in de verhoging van het stresshormoon. Overweegt u een huisdier te nemen? Vul dan online een vragenlijst in om uit te vinden of uw levenswijze zich leent voor het hebben van een huisdier. Namens alle dieren, bedankt!

Gewiekste dames Eveline Kamstra

We zien ze vaak in de buurt scharrelen, bij de sportvelden, het kinderdagverblijf en aan de randen van de Leidse Hout, druk kakelend, tokkelend en kletsend; kippen. Hennen hebben wel 30 verschillende kippeluiden, allemaal signalen waarmee ze elkaar vertellen wie de baas is, hoe ze zich voelen, wat ze willen en dat ze een ei hebben gelegd. Kippen scharrelen de hele dag bedrijvig rond. Daarbij krabben ze de grond los op zoek naar zaden, wormpjes, insecten, gras. In de zeldzame momenten van rust, nemen de kippen een zandbad en poetsen zij hun veren.

De toom wilde kippen bij de Leidse Hout begon met dumpkippen, zeker 15 jaar geleden. “Ze zijn van niemand. Je zou ze street wise kunnen noemen, ze krijgen geen voedsel of verzorging”, zegt David Brandwijk, operationeel manager van de gemeente Leiden, verantwoordelijk voor alle dieren bij kinderboerderijen, dierenweides,

hertenkamp, schapenweitjes. “De gemeente is niet de eigenaar van de wilde kippen, maar draagt daarvoor wel de verantwoordelijkheid.” Toen een haan te veel klachten veroorzaakte, heeft de gemeente het beestje naar een kinderboerderij overgebracht. Moet er per se een haan bij de hennen? Een haan is nodig om kuikens voort te brengen. Verder beschermt hij de hennen. Het aantal kippen van de Leidse Hout wisselt; ze leggen eieren, en broeden die uit op een beschutte plek, maar er worden vermoedelijk ook kippen gedumpt.

Regelmatig komt vogelgriep voor bij pluimvee, zoals kippen of kalkoenen, en dan geldt in ons land een ophokplicht; vogels moeten binnenblijven, in een afgesloten ruimte. Wilde kippen hoeven niet meteen te worden opgehokt; ze worden gelijkgesteld aan andere (wilde) vogelsoorten, zoals eenden, duiven, kokmeeuwen of zwanen en trekvogels. Alleen bij zeer hoog risico zal de gemeente ze gedwongen wegvangen.

Kippen in de achtertuin Eveline Kamstra

‘Door kinderen en kippen ontstaan de moeilijkheden’ luidt een gezegde, maar gelukkig heeft Yol nooit gedoe met de burenhaged om de kippen in haar tuin.

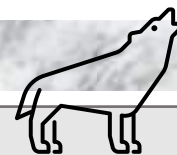
Ruim 22 jaar geleden kwam een wilde kip aanlopen en die lokte met haar getokkel en gekakel op haar beurt andere kippen en een haan. Dieren zijn zeer welkom bij Yol en haar gezin aan de Rijnsburgerweg. Er woonden destijds ook varkentjes en konijnen bij het gezin. De kippen waren een leuke aanvulling. ’s Nachts sliepen ze met z’n allen in de conifeer, met een hoop geklets voordat

het in één keer stilviel. In de zomer stond de schuurdeur open en één kip had een zak met stro (voor het konijn) uitgekozen als broedplek. Zij bewaakte haar kuikens vol verve, het stro was tijdelijk onbereikbaar geworden. Toen heeft Yol een hok aangeschaft. Op een gegeven moment waren er wel 20 hennen en 4 of 5 hanen – dat werd te veel. De gemeente heeft toen de hanen meegenomen naar een kinderboerderij.

In 2008 waren tot ieders verdriet alle kippen in één nacht verdwenen. Was het een vos? Yol weet het niet. Ze kocht vervolgens een aantal kippetjes op een kinderboerderij en ook haar zoon bracht nieuwe kippen. Nu lopen ze niet meer vrij in de tuin; er is een ren gebouwd met een hok, dat deze zomer vervangen zal worden. Ze scharrelen daar lekker rond en pikken in de grond voor voedsel. “Het zijn wel slordige eters,” vertelt Yol “maar ze zijn niet kieskeurig, ze eten ook rauwe andijvie en appel.”

Er wonen hier niet alleen kippen, binnen verblijven een schildpad, een egel, cavia’s en sinds kort ook Fluffy, een lieve, zachte poes, waar de kinderen dol op zijn.

Honden in de Leidse Hout Ad Littel

Met honden heb ik dus niets. En als ik ze tegenkom lijkt het wel of zij dat in de gaten hebben. Niet erg, indien ze netjes zijn aangelijnd of goed onder appèl van 'baasje' staan. Wel vervelend, als dat niet het geval is en ik een contact krijg met onvoorspelbare uitkomst. Vooral wanneer ik hardloop in gebieden zoals de Leidse Hout heb ik slechte ervaringen met loslopende honden die mij niet zien en alleen achter hun neus aanlopen. Voor iedereen heel herkenbaar, neem ik aan.

Nu dienen honden op straat te zijn aangelijnd, dus daar gaat het meestal goed. Maar in de Leidse Hout lopen de meeste honden los. Wat was ik blij toen de Gemeenteraad van Leiden in 2017 in een motie uitsprak dat in de Leidse parken en natuurgebieden een aanlijnplicht moet gelden en dat als uitzondering hierop het college van B&W losloopgebieden kan aanwijzen. De Raad motiveerde deze motie met verwijzing naar overlast voor niet-hondenbezitters en naar de schade aan de natuur, en dan met name vogels, die honden aanrichten.

Het College gaf uitvoering aan deze motie en publiceerde eind 2017 een ontwerp-aanwijzing losloopgebieden voor honden. In de Leidse Hout werd alleen de Grote speelweide als zodanig aangewezen. In een zienswijze op dit ontwerp heb ik mijn adhesie betuigd met dit plan. Niet alle Leidenaren waren zo positief, vooral de hondenbezitters niet, en dus duurde het even voordat de nieuwe regeling in werking kon treden. Dat was op 1 januari 2019.

Helaas bleek mij alras, dat het nieuwe besluit niet werd nageleefd door hondenbezitters. Deels was dit niet verwijtbaar, want in Oegstgeest was het besluit niet in de huis-aan-huiskrant bekendgemaakt. En bij de ingangen van het bos staan ook geen mededelingen over de aanlijnplicht. Wel verschenen na een jaar bij de grote speelweide bordjes met de mededeling 'losloopgebied voor honden'.

In de afgelopen jaren is de overlast van loslopende honden niet minder geworden. Sterker nog: ze is toegenomen door de nieuwe Covid-19-honden die net als hun baasjes geen kynologische training konden nemen en erg onervaren zijn. Ik sprak erover met de wijkagent, en hij gaf aan dat hij handhaven van de aanlijnplicht zinloos vond. Daarom heb ik onlangs in een brief de aandacht van het college van B&W gevestigd op het grootschalig niet naleven van de aanlijnplicht in de Leidse Hout. Mijn stelling in deze brief was dat naleving begint met 'kenbaarheid' van het beleid. Om dat te bereiken

stelde ik voor dat bij alle ingangen van de Leidse Hout een duidelijk bord wordt geplaatst waarop wordt gewezen op de aanlijnplicht. Als voorbeeld dat dit goed werkt, noemde ik het bos van Oud Poelgeest.

En nu hoop ik, dat de gemeente mijn voorstel overneemt. Ik weet zeker dat vele gebruikers van de Leidse Hout dit zullen waarderen, waaronder heel veel bewoners van de Raadsheerenbuurt.

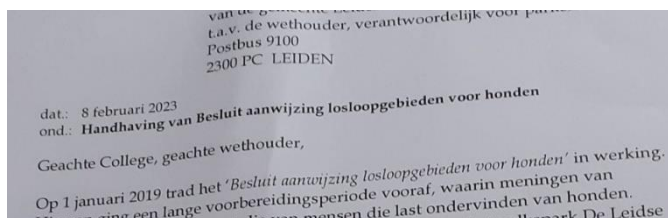

Naschrift redactie

De gemeente Leiden heeft de hiernavolgende reactie gestuurd [verkorte weergave]:

'(...) De losloopgebieden zijn aangeduid met borden bij de ingangen van deze gebieden. (...) De gemeente heeft als beleid om zo min mogelijk borden te plaatsen. (...) [We] zullen niet extra borden plaatsen waarop de aanlijnplicht wordt vermeld. (...)

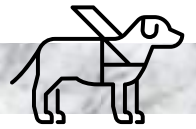
Daarnaast is het zo dat wie een hond heeft, de regels behoort te kennen. Hondeneigenaren die vanuit een andere gemeente in Leiden komen wandelen, behoren de regels in Leiden te kennen. Het hondenbeleid in Leiden is, net als andere Leidse beleidsdocumenten, online te vinden. Daarnaast staan er regels in de Verordening voor de fysieke leefomgeving Leiden 2020 voor loslopende honden (artikel 3.6.2.1). Hierin staan ook de regels over het aanlijnen van honden.'

De Beesten Lieke van Boven

Het was mijn stellige voornemen om *niet* over (al dan niet loslopende) honden in de Leidse Hout te schrijven. Maar een incident heeft mijn leven, precies in de periode voor de deadline van dit stuk, nogal beïnvloed: ik werd aangevallen door een hond in de Leidse Hout. De hond in kwestie was aangelijnd, maar rukte zich los en beet de mouw van mijn donzen jasje aan flarden, de vlokken vlogen in het rond. Het moment dat de grote hond op me afstoot, zijn ogen, zijn bek, kreeg en krijg ik maar moeilijk van mijn netvlies. Ik heb er een tijdje slecht van geslapen en ga nog steeds niet in mijn eentje de Leidse Hout in voor mijn dagelijkse wandeling.

Het bijtincident vond plaats terwijl ik midden in de voorbereiding zat van een inleiding voor mijn leesclub. Het betrof *De Beesten* van Gijs Wilbrink. En over beesten gaat het, zowel over dieren als mensen die zich als beesten gedragen. Sommige (niet per se

beestachtige) personages hebben pitbullogen, en het gedrag van een angstaanjagende, agressieve hond wordt in het boek plastisch beschreven. Een geweldig boek waar ik, ondanks alles, erg van genoten heb en dat ik iedereen kan aanbevelen.

DE BEESTEN GIJS WILBRINK

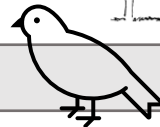
Het bracht mij aan het denken over de woorden 'dier' en 'beest'. Wij noemen mensen beesten als ze zogenaamd onmenselijk (beestachtig) gedrag vertonen. Dieren noemen we soms liefkozend beestje (als ze klein of schattig zijn), maar beest als ze groot, vies of eng zijn ("ga weg met dat enge beest"). Mensen zijn dus soms beesten, als ze slechteriken zijn, maar het zijn altijd dieren. De mens is immers een zoogdier. Als kind moest ik altijd erg lachen om de verontwaardiging van de keurige juffrouw Laps – in Multatuli's Woutertje Pieterse- over dit feit. Tijdens het Natuurpad Herfst dat wij als Vrienden van de Leidse Hout lopen met kinderen van basisschool Woutertje Pieterse, vraag ik altijd of ze weten dat mensen zoogdieren zijn (ja) en of ze weten wie Woutertje Pieterse eigenlijk is (soms).

Terug naar het incident. Laat niemand nu gaan roepen, zoals sommige hondenbezitters, dat je niet bang hoeft te zijn voor honden of dat het aan jezelf ligt als je gebeten wordt (juist omdat je bang bent) en dat je je kinderen zo moet opvoeden dat ze niet bang zijn voor honden. Wij hebben

14 jaar een hond gehad, ik heb vele jaren hardgelopen in de Leidse Hout en weet prima hoe ik met 'speelse' honden en honden 'die niets doen' moet omgaan. En toch werd ik aangevallen.

Hoe is het afgelopen? Op advies van onze wijkagent Harold Kroep heb ik een mutatie laten maken (het incident wordt vastgelegd en bij meer meldingen grijpt de politie in). Met betrokkenen is een goed gesprek gevoerd, mede namens de Vrienden van de Leidse Hout, over maatregelen die in het vervolg getroffen zullen worden (waaronder het dragen van een muilkorf) bij aanwezigheid van deze hond in de Leidse Hout. De schade is vergoed met inbegrip van enig smartengeld. En verder: tijdens de geanimeerde bespreking van *De Beesten*, enkele dagen na het bijtincident, lag de grote hond des huizes naast mij in haar mand en keek mij bij herhaling lief aan. Dat deed mij goed.

Ten slotte. In de hele Leidse Hout geldt een aanlijnplicht, met uitzondering van het grote veld dat officieel, gemeentelijke bepaling, losloopheid is. In en om de speeltuin bij het Theehuis en Hertenkamp zijn honden zelfs helemaal verboden. Op deze manier worden dieren in de Leidse Hout (kleine knaagdieren, vogels, insecten) en flora niet verstoord. Wie alles wil lezen hierover: er is een leuk boekje over verschenen *Dieren in de Leidse Hout*, gratis voor Vrienden van de Leidse Hout.

Mijn naam is... Christine LEEUWERIK

Leest u ooit een spannend verhaal dat is geschreven door Anna van Merel, dan weet u bij dezen dat onze buurtgenoot Christine Leeuwerik hierachter schuilgaat. Christine is blij met haar meisjesnaam, maar gebruikt toch sinds haar trouwen meestal de achternaam van haar man, behalve op wintersport in Oostenrijk, daar kennen ze haar als mevrouw Leeuwerik (en haar man als meneer Leeuwerik) want daar kwam ze al met haar ouders.

In theorie kent iedereen de leeuwerik, maar hoe ziet deze vogel er eigenlijk uit en hoe klinkt hij? Christine weet niets van vogels, zegt ze, ze geniet van ze terwijl ze zit te lezen. De leeuwerik is een grijzig vogeltje, niet erg opvallend, moet het meer hebben van de zang. Ze heeft de vogel wel, samen met klimop, op haar schouder laten tatoeëren. Ze schrijft weleens gedichten en uit een gedicht naar aanleiding van het krijgen van kinderen bleven de termen 'wortelen' en 'uitvliegen' haar zo bij dat ze dit vaste vorm wilde geven.

Er zijn wel meer afbeeldingen van vogeltjes in huis en tuin, maar niet te veel. Christine is opruimcoach en houdt erg van leegte, zowel in haar geest als in haar omgeving. Komt er iets bij dan moet er ook iets weg. Deze eigenschap is prachtig te combineren met haar hobby, het fotograferen van de combinatie van kunst en natuur. Een goed geslaagde foto laten uitvergroten en ophangen zorgt voor een eigen wisselgalerie aan de muur. Op de foto zien we een beeldengroep van vogels omringd door het purperklokje bij de entree van kasteel Oud Poelgeest.

In de naam leeuwerik zit ook het dier leeuw verborgen. Hier heeft Christine nooit zo over nagedacht. Maar is het toeval dat haar lievelingsdieren katachtigen zijn? En dat ze altijd katten heeft gehad en er nu ook twee heeft? Ze pleit voor het nemen van dieren uit een asiel, het hoeven niet altijd raskatten (of honden) te zijn, en laat ze alsjeblieft steriliseren, er zijn er al genoeg! Tijdens het gesprek komt de schildpadpoes binnen die elke dag op onze schuur op 'onze' vogeltjes zit te loeren. Hoewel ik haar altijd valse blikken toewerp en regelmatig uit onze tuin verjaag, is ze nu toch nieuwsgierig genoeg om aangehaald te worden. En ja, ik hou ook van vogels en van katten. De achternaam Leeuwerik komt niet veel voor. Er is nooit uitgebreid onderzoek naar gedaan, maar voor zover bekend is het één familie, afkomstig uit Noord-Holland. Om de naam ook voor de toekomst te behouden hebben vrouwelijke familieleden hun naam als achternaam doorgegeven aan hun zonen en dochters. Zo blijft deze bijzondere achternaam

Mezen in soorten en maten José Niekus. Foto Kees Olsthoorn

He, he, rust. Tuinvogeltelling achter de rug.

Het begon lang geleden met koolmezen in mijn bescheiden stadstuin, later ook een roodborst, heggenmus en heel soms een winterkoninkje. En twee jaar geleden eindelijk pimpelmezen. Vooral mezen zie ik graag komen. De koolmees met zijn stropdas en de pimpelmees met zijn blauwe petje, ik kan er vol liefde urenlang naar kijken.

Een maand of wat geleden hoorde ik dat er bij mijn buurvrouw in de tuin staartmezen waren gesignaleerd. Bij haar wel, en zij woont maar een paar huizen verderop! Dat kon ik niet op me laten zitten. Eet een staartmees iets anders dan zijn familieleden? Nee hoor, dus moest de hoeveelheid voedsel opgevoerd. Met succes. Daar kwamen ze aangevlogen, de speelse staartmezen. Schielijk doken ze de tuin in en ook weer weg.

Weken voor de Nationale Tuinvogeltelling van start ging, stelde ik alles in het werk om nog meer vogels naar de tuin te lokken. Hier een voederhuisje met zaad, daar een kooitje met een potje vet, en op strategische plaatsen vetbollen. Scoren wilde ik en meer dan verleden jaar graag. Vandaag was het zover. Als eerste telde ik in het toegestane halfuur een Vlaamse gaai, toen drie koolmezen en twee pimpelmezen en dat was het. Geen mussen – die winnen toch en wel – maar ook geen staartmezen. Op het moment dat mijn tijd voorbij was, kwamen ze eindelijk aangevladderd. Vertraging, opgelopen bij de buurvrouw natuurlijk. Ik heb ze toch meegeteld. Nooit gedacht van mezelf; fanatiek en ook nog oneerlijk.

Foto: Kees Olsthoorn

Nu even bijkomen en wachten op het bouwen van de nestjes.

De koolmees had al een eigen huisje, de pimpelmees toont interesse in een broedplaats en wie weet krijg ik de staartmees ook nog wel zover. Laat de lente maar komen. Wilt u meer tuin- en dierenverhalen lezen van José? Kijk dan op www.joseniekus.nl

De Bosmerel Marina Weiland-van der Horst. Foto Cora Koning

Op initiatief van Eveline Kamstra levert de naam van ons huis ook een bijdrage voor het thema Dieren. Ik had nog deze karakteristieke foto van onze gevel, gemaakt door buurtgenote Cora Koning (www.corakoning.nl).

De naam *De Bosmerel* heeft Willem en mij wel wat reacties opgeleverd. Twee keer hoorden wij: “De bosmerel bestaat niet. Je hebt het toch ook niet over *De zeemeeuw*?” Inderdaad staat de bosmerel niet in de ANWB Vogelgids van 2001 en ook wij hadden die naam nooit gehoord. Maar op zekere dag ontdekten wetenschappers dat er een verschil was tussen een bosmerel en een stadsmemel. Grote koppen in de krant en het begrip bosmerel was een feit. Inmiddels is hierover op Google het nodige te vinden.

De bosmerel raakte bij ons wel een snaar. Want: woonden wij niet in een bocht langs De Leidse Hout en was de merel niet onze favoriete vogel? *De Bosmerel* verwoordt naar mijn gevoel ook een verlangen naar de natuur, naar dat magische bos vol leven. De naam van De Leidse Hout kan je ook associëren met leven, want ‘Hout’ betekent “groeiende bomen” (Van Dale 2005).

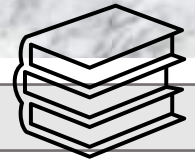
Naar aanleiding van *De Bosmerel* kregen wij drie boekjes. Van Cora Koning het door haar gemaakte fotoboekje *Klein vogelboek. Vogels thuis en onderweg* (2010). Van onze toenmalige fietsgroep *Mereldagboek* van Hay Wijnbergen, inclusief een CD met merelgeluiden, een uitgave van KNNV en VARA Vroege Vogels (Zeist 2010). Hierin wordt ook de volgens hen meest beroemde ode aan de merel genoemd, het lied *Blackbird* van de Beatles. En van onze onvergetelijke buurman Jan Schuringa kregen wij van dezelfde auteur *De Merel* (Amsterdam/Antwerpen 2017). Jan had op het titelblad geschreven: “Everyone is born with a bird in his heart.” Deze woorden had Jan op zijn beurt gehoord van Jan Strijbos, met wie hij in zijn jonge jaren als vogelaar op Texel verbleef. Jan P. Strijbos, pionier en coryfee in de ornithologie.

Tenslotte waren er de merel-briefkaarten die wij van vrienden en familie ontvingen. De meest opmerkelijke kwam van een anonieme voorbijganger die schreef dat hij/zij de nieuwe naam op de gevel had gezien, en glimlachend verder fietste ...

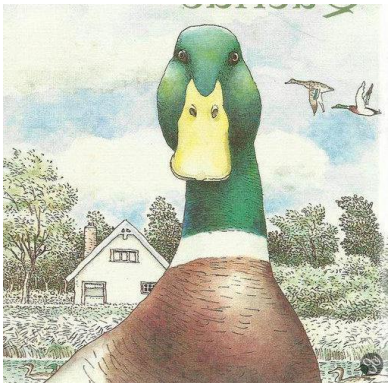
Was getekend: 😊

THEMA - DIEREN

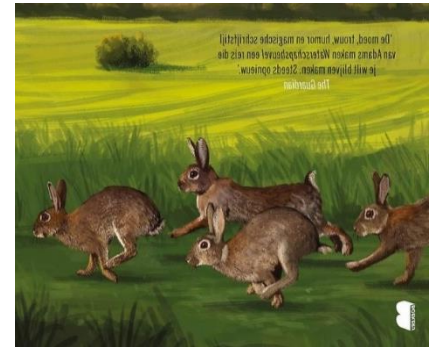
Boekentips Kiki Breet

Hieronder een lijst met zeer aanbevelenswaardige klassiekers waarin dieren een hoofdrol spelen:

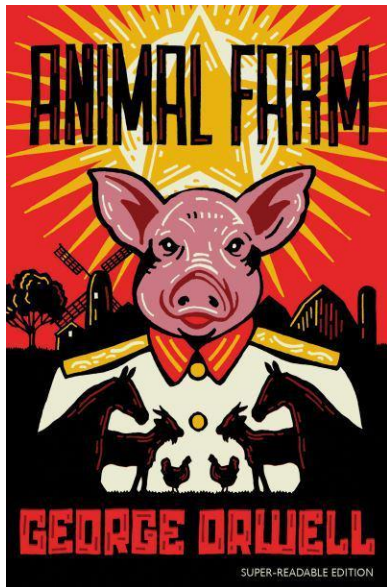

Eend voor eend – Guus Kuijer
Over het wel en wee in de sloot, liefdevol en humoristisch beschreven. Eenden met grote karakters!

Waterschapsheuvel – Richard Adams
Konijnen op zoek naar een nieuw leefgebied als een mooie afspiegeling van onze maatschappij

Animal farm - De dierenboerderij – George Orwell
Een minimaatschappij, en haar uitdagingen en ondergang, op een boerderij

Misschien wisten zij alles – Toon Tellegen
Prachtige, korte verhalen vol wijsheden en waarheden

De fantastische meneer Vos - Roald Dahl
Een vossenfamilie neemt het op tegen rijke, gierige boeren. In Dahls kenmerkende schrijfstijl

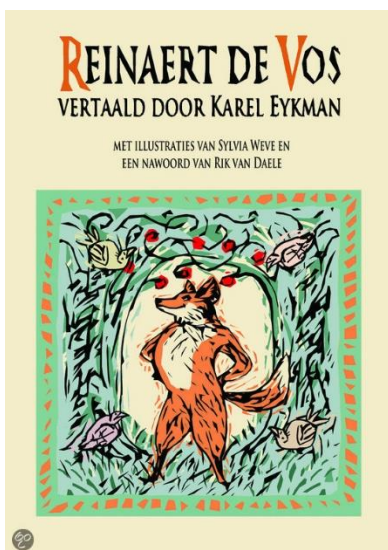

Reinaert de Vos (Van den vos Reynaerde)
Willem (anoniem) ('die Madocke maecte')
Het beroemde dierenepos uit de 13^e eeuw

De jongen, de mol, de vos en het paard
Charlie Mackesy (vertaald door Arthur Japin)

Een verhaal over vriendschap, liefde en jezelf zijn. Poëtische teksten en prachtige illustraties.

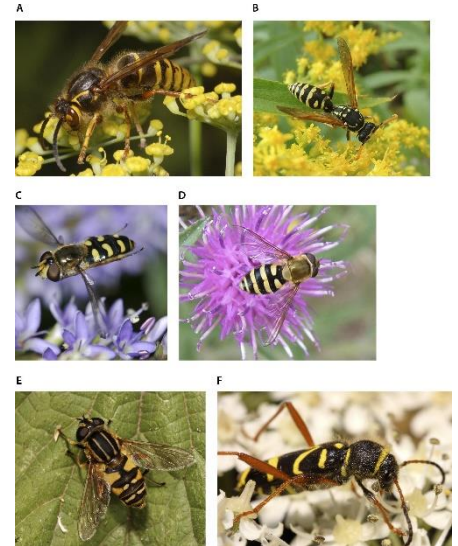

Iedereen een dierentuin Eveline Kamstra

De dierenwereld staat niet los van de plantenwereld. Dieren gebruiken planten en bomen voor de voortplanting, om zich te verstoppen en om te jagen. De planten en bomen trekken met hun bloemen en gebladerte veel vliegers aan.

De vliegers

Behalve vogels zien we in de tuin veel verschillende soorten bijen, vliegen en wespen; van dikke, harige hommels (de hommel is een bij) tot heel kleine vliegertjes, die allemaal van bloem naar bloem gaan, op zoek naar nectar en stuifmeel. De meeste bijensoorten nestelen in een zelf gegraven holletje in de grond. Sommige bijensoorten kruipen graag in holtes in oude bomen, dood hout of muurspleten. Dan zijn er ook de *look-a-likes*, dat zijn zweefvliegen die erg lijken op bijen, hommels of wespen, maar die anders vliegen, want zij kunnen doodstil in de lucht hangen. Nog een verschil met bijen, hommels of wespen: een zweefvlieg steekt niet, net als de langpootmug of de libelle.

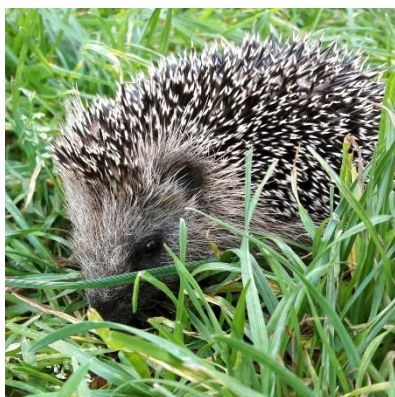

De insecten

Het aantal insecten in Nederland daalt schrikbarend snel. Zonder voldoende insecten komen andere soorten ook in gevaar; grotere organismen die van insecten leven of die, zoals de mens, leven van planten die door insecten bestoven worden. De werkwijzen van de landbouw kunnen we op individueel niveau niet veranderen, maar we kunnen insecten een handje helpen door een grote bloemenvariatie en diverse struikjes in de tuin aan te leggen en door kleine, donkere rommelhoekjes in de tuin te creëren; een stapel stenen, een bergje takken of een omgekeerde bloempot met wat stro. Wie de tuin in de winter met rust laat, geeft de kans aan insecteneitjes en rupsen om uit te komen in het voorjaar. Waar luizen, slakken en wespen vaak nog fanatiek worden bestreden, zijn het Icarusblauwtje, het Koolwitje, de Atalanta en de Dagpauwoog wel welkom in onze tuin, fladderende vlinders met hun prachtige kleuren. Maar hun eerste verschijningsvorm, de rups, is een minder graag geziene gast.

De grondwerkers

Insecten als kevers, oorwurmen, pissebedden en wantsen, leven laag bij of onder de grond. Samen met de regenwormen en slakken verteren zij afgevallen bladeren en het oude hout tot compost. Zij veranderen ons tuinafval in compost en bevorderen de groei van bomen en planten. Recent is er een film verschenen over het ondergrondse leven, kijk op de website van de makers om te zien waar de film vertoond wordt www.onderhetmaaienveldfilm.nl

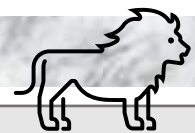
De zoogdieren

Andere tuinbewoners zijn de mollen en egels. Vaak zien we ze niet, maar we merken wel dat ze er zijn. De mol maakt zichtbare molshopen. De egel is vooral 's nachts actief. Overdag verstopt hij zich in een bladerhoop of op een andere donkere plek. Egels scharrelen graag door tuinen op zoek naar eten. Daarbij snuiven en smakken ze soms luidruchtig. En als je ze hoort blazen en puffen als een stoommachine, vermoeden ze gevaar of zijn ze aan het paren.

Vleermuizen zijn de enige zoogdieren (ja, echt waar) die echt kunnen vliegen. Als het gaat schemeren, gaan zij op jacht naar insecten. Overdag verstoppen ze zich graag, in holtes in oude bomen of in een spouwmuur of andere kleine, holle ruimten van de oudere huizen.

Maar aan oude bomen met holtes en aan voldoende spleten in oude huizen is in onze buurt een groot gebrek. De Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout is aan de woningnood onder de vleermuizen tegemoetgekomen en heeft in 2002 speciale vleermuizenkasten opgehangen in de Leidse Hout. Nog in datzelfde voorjaar raakten de meeste nestkasten bezet.

Voor wie meer erover wil lezen; er is een leuk boekje verschenen in 2021: *Dieren in de Leidse Hout*. De Vereniging van Vrienden biedt dit boekje aan alle Raadsheerbewoners aan voor € 5,00 per stuk (in plaats van € 10,00). Voor Vrienden van de Leidse Hout is het gratis. Wilt u een boekje bestellen? Stuur dan een mailtje naar Eefjek@gmail.com

Mijn naam is... Dies GRIFFIOEN

Dies Griffioen woont al ruim 25 jaar samen met Ben Wilbrink in een van de witte huizen aan de Van Oldenbarneveltstraat. Dies is psycholoog en beeldend kunstenaar.

De griffioen is een mythologisch dier met de kop en voorpoten van een adelaar en het lijf van een leeuw met gigantisch grote vleugels. Al in de oudheid van de Scythen en de oude Grieken werd hij afgebeeld en stond zijn naam in geschriften. Hij zou afkomstig zijn uit India en daar in de hoge bergen het goud

bewaken. In een woestijn in Mongolië zijn botten opgegraven van een protoceratops, een dinosaurus met een kop als van een vogel, wat de mythe van de herkomst van de griffioen voedde; dus ook Centraal-Azië wordt genoemd als oorsprong. Hier is hij eveneens een schatbewaarder.

Evenmin is duidelijk waar de achternaam Griffioen vandaan komt. Vroeger ging het verhaal dat onze voorouders uit Frankrijk gevluchte Hugonoten zouden zijn. Of dat klopt is de vraag. Je ziet de naam in vele landen, bijvoorbeeld als Griffin in Engeland en de VS. In ieder geval hebben we ontdekt dat mijn voorouders Griffioen – en waarschijnlijk die van de Griffioenen in Nederland, rond 1560 in Oud Kamerik-de Oude Meije woonden. Het waren boeren en molenaars. In het wapen van Woerden zie je griffioenen terug. In mijn hal hangt, weggestopt achter de kapstok, een borduurwerk van een tante met al die generaties Griffioen tot en met mijn vader.

Griffioen als achternaam, daar ben ik best blij mee. Het is een naam die je niet elke dag tegenkomt en daarom extra leuk om een 'griffioen' te ontdekken, afgebeeld of in levende lijve. Dat voelt toch een beetje dat het bij je hoort. En je komt griffioenen in allerlei variaties tegen. Zo ontmoette ik een onderzoeker bij de NWO (Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek) en een arts bij mijn stage in het Emma Kinderziekenhuis. In de heraldiek is de griffioen goed vertegenwoordigd, in het wapen zelf of als wapenhouder. Hier in de buurt bijvoorbeeld te vinden in kasteel Poelgeest en het Huys te Warmond. Wijken of straten heten Griffioen. De VU in Amsterdam is gebouwd op de grond van een boer Griffioen en voert de griffioen als logo. Je vindt griffioenen op oude grafstenen en fontein. Er zijn boeken geschreven door of over een Griffioen of Griffin en laatst ontdekte ik de serie Griffin verf van Winston en Newton, en dan is er natuurlijk nog het stripverhaal *Asterix en de Griffioen*.

Mensen merken wel eens op dat ze het een mooie naam vinden. Een van de leukste uitspraken die ik me herinner is van een collega toen ik met pensioen ging. Mijn collega's hadden een indrukwekkend afscheidsboek voor mij gemaakt. Een collega schreef daarin de voor mij intussen 'geveleugelde woorden': 'Of Dies nu in een gat zal vallen? Helemaal niet: Dies is een Griffioen en een Griffioen heeft vleugels'.

En wat liefde voor dieren betreft. Ik heb van klein kind af poezen gehad en ooit een paard en een hond. Nu heb ik soms de hond van mijn kleinkinderen te logeren. Dat is gezellig. Misschien wel leuker dan een poes. Ik tekende ooit mieren, en ontdekte dat ze zorgen voor de verspreiding van sneeuwklompjes. Wonderbaarlijk. Zoals ook de vogels in de tuin kleine wonderdjes zijn.

Samen op de vlucht José Niekus

Ze zijn oud en jong, klein en groot, en hun namen zijn Cody, Valmer, Kisa, Mimi, Sandy, Jafar en eigenlijk hoort Cherrill er ook nog bij. Drie honden en drie katten die samen met hun vrouwen-baasjes uit Oekraïne zijn gevlucht. En nu wonen ze

in een deel van wat ooit het Diaconessen ziekenhuis was. Nooit is bij een van de vrouwen die ik spreek ook maar de gedachte opgekomen om de dieren achter te laten. Het is daar niet veilig, er is niemand om voor ze te zorgen, maar vooral niet omdat ze onlosmakelijk onderdeel van de familie zijn.

“No way, he belongs to the family”, zegt Asya (17) uit Dnipro bijna verontwaardigd als ik vraag of het daar laten van Cody ter sprake is geweest. Met Cody, haar moeder en broertje kwam ze na drie dagen onafgebroken reizen in bussen en treinen op 9 maart 2022 in ons land aan.

Asya wilde al een hond toen ze 12 was. Te jong, vonden haar ouders, tenzij ze liet zien dat ze de verantwoordelijkheid aan kon. En dat deed ze, een maand lang drie keer per dag een denkbeeldige hond uitlaten. Ze slaagde glansrijk voor de proef en “then I got a mini schnauzer”. Asya mist haar vader en vriendinnen en het leven daar dat zo “diametrically opposite” is vergeleken met het leven hier. Maar gelukkig heeft ze haar hond, die zich tijdens de vlucht, maar ook nu in een vreemde omgeving, fantastisch gedraagt en haar tot grote steun is.

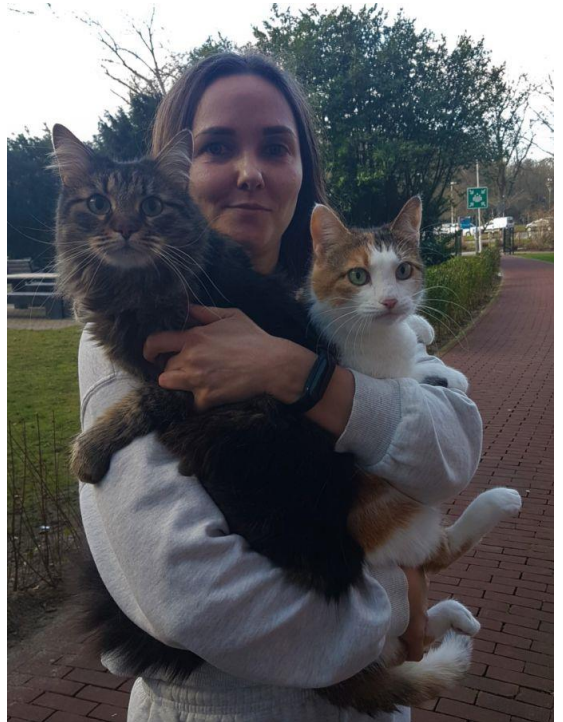

Sinds 16 maart, de dag van aankomst in Nederland, heeft Maryna geen contact meer gehad met haar man en ze mist hem verschrikkelijk. Daarom zijn Valmer, de hond, en Kisa en Mimi, de katten, zo belangrijk voor haar. In een overvolle auto kwamen ze vanuit Odessa naar hier. Want niet alleen Maryna met de dieren, maar ook haar moeder, twee vrienden met baby en kat zaten in de auto. Haar man reed ze naar de grens, maar daarna was zij de enige bestuurder. Door Moldavië, Roemenië, Hongarije, Oostenrijk, en Duitsland ging de tocht. Twee weken later en totaal uitgeput arriveerde ze in Nederland. Valmer, al 10 jaar, heeft tijdens de vlucht de nodige stress moeten verwerken, maar nu voelt hij zich veilig en is hij weer de hond van vroeger. Niet zomaar een hond, want Valmer speelde in een Oekraïense oorlogsfilm, net voor de echte oorlog begon.

Alena vluchtte op de eerste dag van de oorlog, 24 februari 2022, weg uit Kharkiv (Charkov). Om 5 uur 's ochtends begonnen de bombardementen en twee uur later vertrok ze halsoverkop met hond Cherchill en kat Jafar. Ze herinnerde zich de verhalen van haar oma over de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog en ze wist dat ze moest maken dat ze weggwam. Onderweg pikte ze haar dochter op met babyhondje Sandy en ze vertrokken voor de lange reis naar het westen. Cherchill was zo over zijn toeren door het oorlogsgeweld dat kort na vertrek zijn hart stil bleef staan. De auto begaf het in Polen, en kon pas na ruim een week worden gerepareerd. Meer pech volgde en pas in april waren ze in Leiden, hun negende stopplek. Alena heeft er vertrouwen in dat God over haar waakt en dat ook zal blijven doen.

Drie sterke vrouwen die bijna alles wat hun lief is, hebben moeten achterlaten. Gelukkig konden ze hun huisdieren meenemen. Hier zijn is niet gemakkelijk, maar Cody, Valmer, Kisa, Mimi, Sandy, Jafar zijn een grote steun.

Dank Asya, Maryna en Alena voor dit gesprek.

Het geval wil dat Marten Toonder enige jaren in ons huis aan de Warmonderweg heeft gewoond. Het huis was niet gebouwd als pelgrimsoord, maar met een zwak voor avontuur. Ik verschijn niet in een geruit jasje in de deuropening en mijn echtgenote gaat niet gekleed als juffrouw Doddeltje naar buiten, maar onze kat, net als Tom Poes ook wit, is bereid om voor druk fotograferende bedevaartgangers te poseren.

De geschiedenis van de Leidse Raadsherenbuurt is niet helemaal compleet zonder een kleine voetnoot bij de literatuur. Veel wijst er immers op dat een van Nederlands bekendste katten, Tom Poes, geboren is aan een krakende tekentafel aan de Warmonderweg. Er wordt nog altijd wel gestreden over de vraag of zijn schepper, Marten Toonder, tot de orde van hoge kunsten mag worden gerekend, maar laten we niet kinderachtig zijn – al in de jaren 1950 verwierf hij het lidmaatschap van Maatschappij der Nederlandse Letterkunde, een kleine 40 jaar later ontving hij de Tollensprijs en ook was Toonder het enige erelid van het Genootschap Onze Taal. Hij is dus echt een beetje wijkheld, maar dat geldt ook voor zijn vrouw.

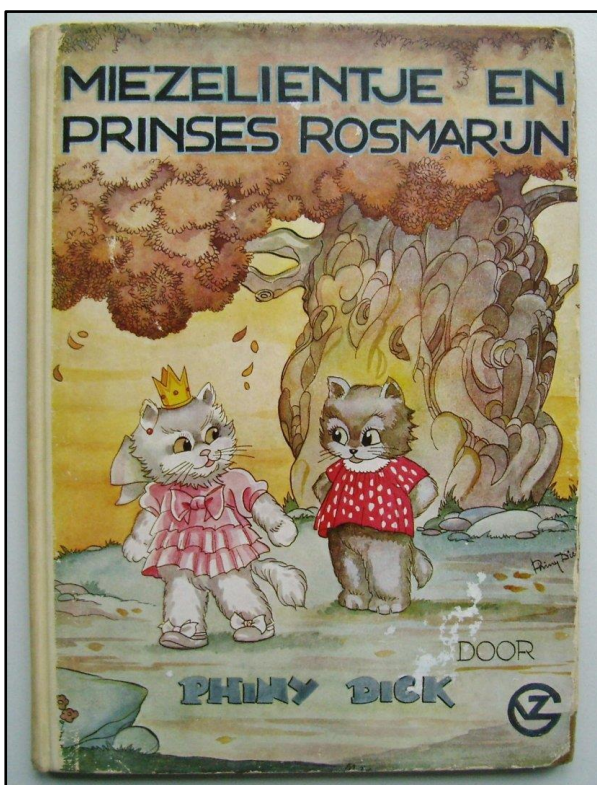
Ik ben geen Toonder-kenner en heb er ook geen diepgravend onderzoek naar gedaan. Maar dat lijkt me ook niet nodig, en het zou zonde zijn om een heel waarschijnlijk en toch wel ontroerend verhaal ‘kapot te checken’. Dus *parbleu*, ik durf mijn hand ervoor in het vuur te steken. Als het Toonder-museum niet in Rotterdam of Amsterdam of waar dan ook komt, dan hoort het eigenlijk in de Raadsherenbuurt. En die eer komt ook toe aan zijn vrouw Phiny Dick, die misschien wel de vroegvrouw van Tom Poes mag worden genoemd.

Marten Toonder kreeg, althans volgens zijn autobiografie *Vroeger was de Aarde Plat* (deel 1, 1992), een aanstelling als tekenaar/illustrator bij de Nederlandsche Rotogravure Maatschappij in Leiden. Nu hij een vast salaris had stond niets een echtverbintenis met Phiny meer in de weg. Erg rijk werd Toonder er niet van, hij herinnert zich een salaris van 150 gulden per maand. Phiny Dick was een vroeger buurmeisje met wie hij méér dan jeugdliefde en fascinatie voor poezen deelde: beiden konden goed tekenen, hielden van strips, en allebei hadden ze een scheepskapitein als vader, mannen die na verre zeereizen met fantasierijke en spannende verhalen thuiskwamen.

Ze trouwden op 31 mei 1935 en gingen in Leiden wonen. Toonder had gehoopt dat de ouders van Phiny als huwelijkscadeau een slaapkamerameublement zouden schenken, maar zuinigjes constateert hij dat zijn schoonouders hadden gekozen voor een ‘cassette tafelzilver van buigzame kwaliteit’. ‘Kaal was trouwens ook het huwelijksfeest’, vermeldt de biografie. Tegen het dringende advies van de schoonvaders in was er een gezamenlijke familielunch georganiseerd, waar welbeschouwd het tafelzilver het enige feestelijke element was. ‘De beide ouderparen zaten in het midden, tegenover elkander, en beheersten zodoende het beeld, waarbij de twee gezagvoerders de toon aangaven door recht op en grimmig zwijgend voor zich uit te staren’.

Daar zaten ze dan, aan de Warmonderweg, in een huis dat ze niet zo gezellig vonden, waarvan de bovenverdieping maar meteen werd afgesloten om de stookkosten te drukken, en waarvoor elke maand het reusachtige bedrag van 45 gulden huur moest worden neergeteld. Het was hard werken en op een houtje bijten voor het jonge paar.

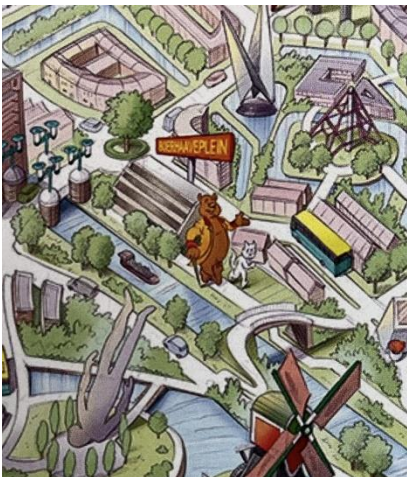
En nu Tom Poes. Veel wijst erop dat het beroemde dier een standbeeldje verdient aan de Warmonderweg, maar dan wel in duo met een ander wit wollig schepseltje dat hem zelfs nog iets te snel af geweest kan zijn. Op dit punt is de geschiedenis ambigu en laat Phiny Dick de eer aan Tom Poes en haar eigen man: in het *Stripschrift* (nr. 289, Toonder-special uit 1996, p. 46) zegt ze op de vraag wie er als eerste was onomwonden: “Natuurlijk Tom Poes! Marten had tekenvellen vol met probeersels in z’n la liggen van allerlei figuren. We waren allebei altijd dol op poezen en ik vond het daarom leuk om een verhaal te gaan schrijven over een meisjespoe: Miezeliëntje!” Ik kan niet meer in die gemeenschappelijke laden kijken, maar een van de vele Bommelkenners van ons land Klaas Dribergen die ook Bommeltochten organiseert, voegt aan zijn stellige citaat uit het *Stripschrift* wel toe dat de precieze oorsprong van Tom Poes trouwens met meerdere raadsele blijft omgeven.

Het resulteerde in het kinderboek *Miezeliëntje en Prinses Rosmarijn*, dat door G.B. van Goor & Zonen’s werd uitgegeven (1939). De twee katjes zijn wat pluiziger, hebben jurkjes aan, zijn wat jonger en naïever, maar je hoeft niet heel goed naar de illustraties te kijken om in Miezeliëntje en de prinses twee prototypetjes, of op zijn minst halfzusjes van Tom Poes te herkennen.

THEMA - DIEREN

Door geldnood gedwongen besloten Phiny Dick en Marten Toonder na 1939 naar een 'heel eenvoudig behuizinkje' aan de Witte Rozenstraat, kort nadat Miezientje was voltooid. Phiny Dick moest afscheid nemen van een bewonderaarster, Karien Brouwer, die een paar huizen verder aan de Warmonderweg op nummer 29 woonde, met wie Phiny dik bevriend was geraakt. Karien had een eerste druk van *Miezientje en Prinses Rosmarijn* gekregen, "met illustraties van de schrijfster". Ruim 20 jaar geleden, rond de eeuwwisseling dus, moest zijzelf – door majeure ouderdom en zorgbehoefte – van de Warmonderweg verhuizen naar een verzorgingstehuis. Bij het opruimen van de zolder kwam het stukgelezen boekje weer tevoorschijn. Ze besloot het niet mee te nemen naar het verzorgingstehuis maar belde aan op het oude huisadres van het echtpaar Toonder aan de Warmonderweg, met een afscheidsboodschap en het vooroorlogse exemplaar in haar handen: "Hier hoort het, hier komt het vandaan, bewaar het goed", was haar boodschap. Er zat een handgeschreven kaartje in met de woorden: 'Van Karien Brouwer, zij bezocht vaak Phiny Dick, dus nu komt dit boekje terug in het huis waar zij woonde!' En daar blijft het, met uw welnemen.

Marten Toonder Natuurpad

Het Marten Toonder Natuurpad is een niet-verhard pad van ongeveer 700 meter en werd officieel geopend op 6 mei 2021.

Het loopt op de noordelijke oever van het Oegstgeesterkanaal tussen de Poelsteeg en de afslag van de Haarlemmertrekvaart.

Tussen de huizen van Haaswijk en het pad ligt een plantenkwekerij en een weiland.

Op de *puzzel van Oegstgeest*, die eind 2021 uitkwam (alleen te koop in Oegstgeest) staan Heer Olivier B. Bommel en Tom Poes op het Marten Toonderpad.

Heerlijke paella met kip, chorizo en zeevruchten Yuri Ong, *Felixvinos*

Het thema is dieren. Tja, als ik dan een recept mag beschrijven dan kom ik nogal snel op dieren, maar die belanden dan wel in m'n pan. Dus laten we dat snel achter ons laten en concentreren op een te gekke paella. Wie mij een beetje kent, weet dat ik van Spanje houd en ook van de Spaanse keuken. Alhoewel dé Spaanse keuken niet bestaat omdat er zo veel verschillen zitten tussen wat ze in het Baskenland maken en wat ze in Andalusië maken en alles wat zich daartussen bevindt, is deze wel authentiek. Je herkent 'm onmiddellijk en da's mooi op zich.

In een paella hoort geen chorizo, vinden de Spanjaarden. Toch waag ik me aan deze doodzonde. Gewoon omdat het heerlijk is.

Je hebt nodig:

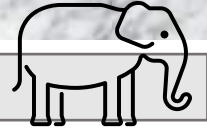
Rauwe chorizoworst, in dikke schijfjes gesneden
300 gram kippendij, ook in stukjes gesneden
Groene, rode paprika en een ui, in grove stukken gesneden
Vijf teentjes knoflook, in stukjes gehakt
Klein bosje platte peterselie, fijngehakt
Twee handen sperziebonen
1 liter groentebouillon
Blik tomaten op sap

400 gram paella rijst
Flinke snuf saffraan, wat zeezout en peper
Paar paprika's in olie in stukken
12 ongepelde grote garnalen
150 gram inktvisringen
400 gram gewassen mosselen
Citroen in partjes gesneden

Bak het liefst in een paellapan of anders een grote hapjespan de chorizo en kip in flinke scheut olijfolie. Na ongeveer 10 minuten voeg je de paprika, ui, knoflook en peterselie met peper en zout eraan toe en bak nog eens 10 minuten op wat lager vuur. Doe dan de rijst en de paprika uit olie erbij en blijf een paar minuten goed doorroeren. Voeg dan de tomaten op sap en de bouillon toe, en de saffraan en opnieuw een snuf zout en peper. Maak de tomaten klein met je houten lepel en als het kookt, draai je gas of elektra lager en blijf roeren gedurende 15 minuten. Hierna is de rijst gaar en kun je de mosselen en garnalen erbij doen, wellicht een beetje bouillon of water als het te droog is geworden. Zodra de garnalen roze worden, kun je de inktvisringen en boontjes eraan toevoegen en zo nog een minuut of vijf laten doorgaren. Leg de partjes citroen op de paella in de pan en serveer met brood.

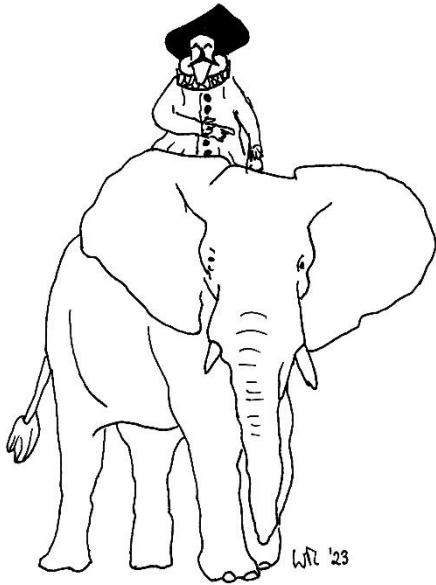

En vergeet niet een mooie fles wijn erbij te schenken: een stevige witte droge Moscatel of een soepele, kruidige rode Syrah, Garnacha en/of Romé uit Zuidelijk Spanje gaan hier uitstekend bij. ¡Buen provecho!

Nu in museum Volkenkunde: 'De Dierenacademie' Wolter Mooi

Voor een indoor-uitje dat gaat over dieren, denken we vanzelfsprekend aan Naturalis, een ongelooflijk fraai en gevarieerd museum annex wetenschappelijk instituut van wereldklasse.

Maar er is méér. Op dit moment is er een bijzonder leuke, leerzame en fraai vormgegeven tentoonstelling over dieren in het museum Volkenkunde. De tentoonstelling *De Dierenacademie* richt zich primair op kinderen van het basisonderwijs, groep 3-8, maar ik zou eerder zeggen, in Kijkwijzer-termen: 'geschikt voor alle leeftijden'. De tentoonstelling is meer dan een tentoonstelling: naast tal van grappige, intrigerende en spectaculaire verhalen, foto's en filmpjes zijn er allerlei opstellingen waar de kinderen zelf mee aan de slag kunnen gaan. Hoewel ikzelf stukken ouder ben dan de doelgroep (zó oud dat ik nooit in groep 3-8 gezeten heb; bij mij heette het nog klas 1-6) kwam ik in de verleiding om de spelletjes en tests zelf ook uit te proberen. Alleen mijn gevorderde leeftijd in combinatie met de aanwezigheid van andere museumbezoekers weerhielden mij ervan om aan die verleiding toe te geven.

Wilt u online vast even snuffelen aan dit alles? Googel dan 'volkenkunde dierenacademie' en surf rond op de fraaie Dierenacademie-webpagina's.

Veel plezier!

Dé familie-expositie nog tot en met 3 september 2023

Wat als je meester een olifant was? Of je juf een luipaard? Op de DierenAcademie maak je het mee. Twaalf dieren hebben hier hun eigen lokaal. Zij leren je om vanuit dieren naar de wereld te kijken. Dat is hard nodig, want mensen hebben er een potje van gemaakt: ze hebben zich boven de natuur geplaatst! Dat moet anders.

Van hamerhaai tot mestkever, alle dieren van de DierenAcademie geven een serieuze les: mensen, zorg dat we samen in leven blijven op deze planeet. Zonder ons redden jullie het niet. Elk lokaal is ingericht met voorwerpen en verhalen van mensen die met het dier samenleven. Zij laten zien dat het anders kan.

De dieren zelf zijn niet van het praten, meer van het doen. Stilzitten is er dus niet bij. Verstop je als een luipaard. Huil mee met de roedel wolven. Dans een duet samen met de kraanvogel. Sluip over het ijs als een ijsbeer. Dat wordt aanpoten!

Museum Volkenkunde, Steenstraat 1 in Leiden

Openingstijden dinsdag t/m zondag van 10.00 tot 17.00, in de schoolvakanties ook op maandag geopend.

Gedicht – Hazen door Ingmar Heytze

Hazen zijn het mooist, zegt ze. Hazen
zijn klaar om te rennen vanaf hun geboorte:
poten, oren en ogen, alles doet het meteen.
Geen dier is minder beschermd dan een haas.
Een haas gaat slechts gekleed in weiland,
in de afstand tussen jou en hem.
Een haas is naakt onder de hemel.

En egels, vraag ik, hoe zit het met egels?
Egels, zegt ze, zijn kippig, traag, altijd
aan het rommelen in de struiken als kleine

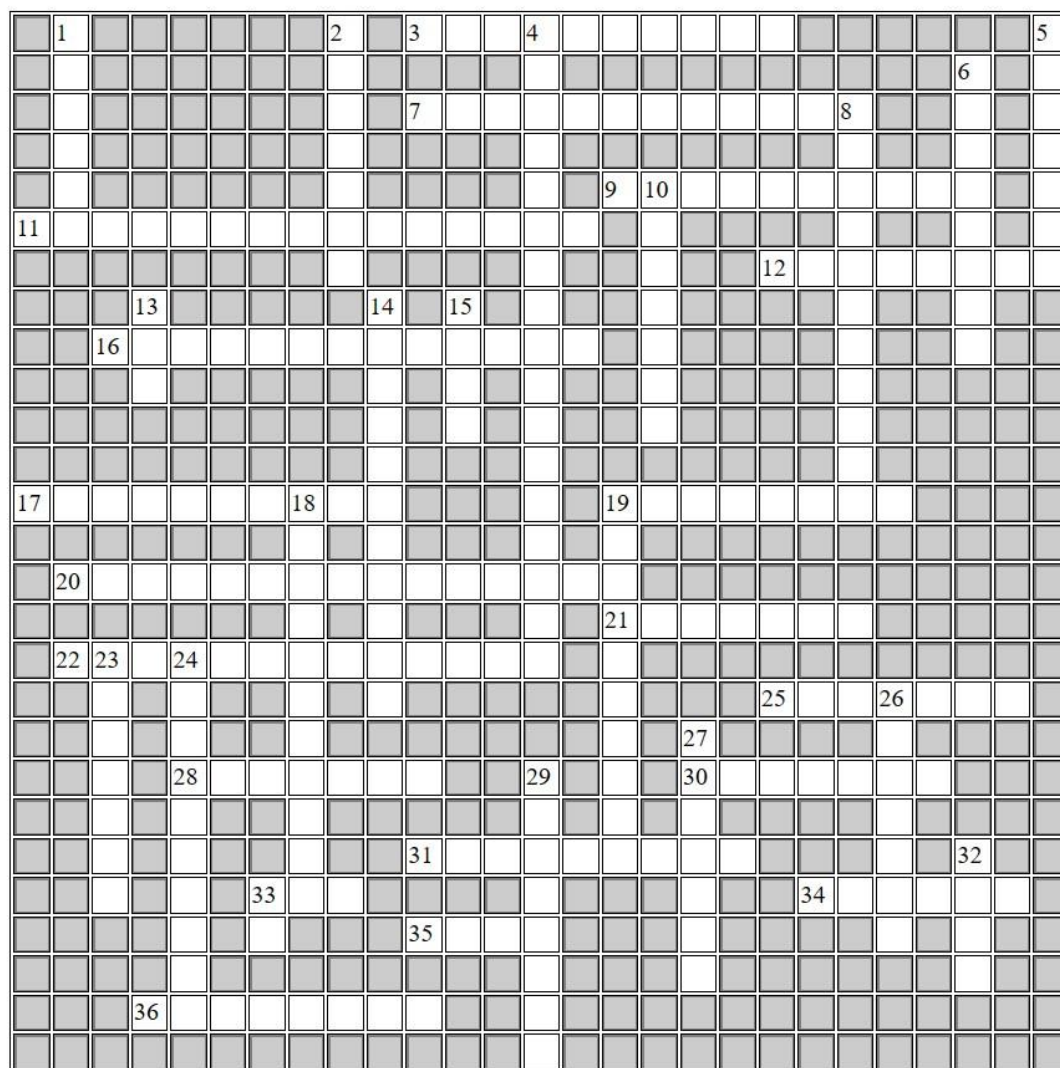
voddenboertjes. Ook mooi, maar anders,
hulpelozer. Zoals ze proberen om hun
zachtheid te verstoppert in een fort
van stekels. Hoe ze er nooit in slagen
te verdwijnen in zichzelf.

Hazen, zegt ze na een tijdje.
Hazen zijn omgekeerde egels.

(Uit: *Voor de liefste onbekende*, 2016, uitg. Podium)

THEMA - DIEREN

Themapuzzel Dieren Marit Timmers

Horizontaal

3. kleinste vogel
7. grootste dier op aarde (twee woorden)
9. schelpdier dat heel oud kan worden
11. oudstlevende landdier
12. kruising tussen paard en ezel
16. snelste landdier
17. dier meest verwant aan de mens
19. vis die heel diep zwemt
20. langzaamste vis
21. kreeftachtigen met één oog
22. snelste insect
25. snelste waterdier
28. dier dat aan fotosynthese doet
30. ongewerveld dier met tentakels
31. dier met 24 ogen
33. troglobiet amfibie
34. knaagdier met hele lange staart
35. insect zonder vleugels
36. dier dat van kleur kan veranderen

Verticaal

1. langzaamste waterdier
2. vis met grootste bijtkracht
4. dier met grootste bijtkracht
5. van rups naar ...
6. vis met
8. dier dat de grootste eieren legt
10. dier met de beste neus
13. spinnend huisdier
14. dier met veel poten
15. halfaap die leeft op madagaskar
18. gewerveld dier met tentakels
19. snelste vogel
23. neotene salamander die kan regenereren
24. zwaarste insect
26. langzaamste landdier
27. dier met lange nek
29. langzaamste vogel
32. blaffend huisdier
33. dier met kortste naam

Vraag 6 'pirarucu'

ADVERTENTIE

Vis van de afslag

Kakelvers thuis geleverd!

WWW.VISVANDEAFSLAG.NL

**PROFESSIONELE KWALITEIT VOOR THUIS
GEEN MINIMALE ORDERGROOTTE
T/M ZONDAG BESTELLEN, WOENSDAG GRATIS THUIS GELEVERD!
BIJ VRAGEN KUNT U MIJ BEREIKEN OP 0651716590 (JOEP)**

1. Wanneer en waarom ben je in de Raadsherenbuurt komen wonen?

Wij zijn hier in 1998 komen wonen. Ik durf het bijna niet te zeggen, maar dat wij hier zijn komen wonen is een beetje geluk. Ons gezin woonde in de jaren 1990 in Haren. Ik kreeg toen een baan in Hoofddorp. Mijn werkgever verlangde dat wij daarvoor terugkwamen naar het westen. In die jaren was het echter heel lastig een leuke woning te vinden. We hebben gezocht van Ouderkerk tot Amstelveen, Aerdenhout, Bloemendaal en in deze omgeving. De Raadsherenbuurt en met name de ligging van ons huis trokken ons enorm. Dat bleek al gauw terecht en sedertdien zijn wij de buurt alleen maar meer gaan waarderen.

2. Wat zou je willen verbeteren/veranderen aan de Raadsherenbuurt?

De straatlantaarns, die ik vooral aan de 'binnenkant' van de wijk uitgesproken lelijk vind. Ik heb gehoord dat er vroeger mooie, 'ouderwetse' lantaarns stonden, die naar het centrum zijn verplaatst. Het wordt tijd dat er hier iets soortgelijks wordt teruggezet.

3. Welke herinnering met betrekking tot de Raadsherenbuurt koester je?

De werkelijk schitterende zichten vroeg in de morgen vanuit ons huis met een opkomende zon over de volle lengte van de atletiekbaan. Ik hoop dat dit nog lang niet een herinnering wordt en dat we er nog volop van kunnen blijven genieten.

4. Wat is het mooiste originele detail in je huis?

Ons huis is rond 1980 gebouwd en hoewel het heel prettig wonen is, ontbreken echt elegante details in ons huis, laat staan originele. Misschien is het mooiste detail wel het uitzicht dat ik net noemde.

5. Wat is je favoriete buurtactiviteit?

De laan waarin wij woonden in Haren, was erg gezellig met veel activiteiten en buurtfeesten. Dat aspect viel hier aanvankelijk een beetje tegen. Wij kregen terecht of onterecht de indruk dat de buurtfeesten vooral bedoeld waren voor de bewoners van de 'binnenkant' van de buurt en niet van de Van Beuningenlaan. Niemand, die wij leerden kennen, deed daaraan mee, misschien ook omdat de huizen waarin wij wonen later zijn gebouwd. Gelukkig is dit de laatste jaren sterk aan het verbeteren en nemen ook wij graag deel aan buurtactiviteiten, zoals de nieuwjaarsborrel en de festiviteiten rond Koningsdag.

6. Hoe vier jij het leven?

Het liefst met mijn echtgenote Janine, die ik al meer dan 50 jaar ken, en met onze familie. Die bestaat uit drie volwassen zonen, drie schoondochters, drie kleinzonen en een kleindochter. Wij zijn als familie heel hecht. De coronatijd heeft dat behoorlijk verstoord doordat twee van de drie zonen in het buitenland wonen met hun gezin en we hun toen buiten facetime veel te weinig hebben gezien. Gelukkig is de situatie nu weer normaal.

7. Wanneer en hoe heb je voor het laatst gebruik gemaakt van wat Leiden aan cultuur te bieden heeft?

Wij bezoeken graag musea. Vaak, vrijwel iedere schoolvakantie, gebeurt dat met onze kleinzonen, als die bij ons logeren. Favorieten zijn Naturalis, het Rijksmuseum voor Oudheden en het Boerhaave Museum. In Naturalis komen we iedere schoolvakantie. Op 6 december vorig jaar luisterden/zagen wij de opera La Traviata in de Leidse Schouwburg. Wat een heerlijk theater!

8. Wat voor werk doe je? / Wat is je daginvulling?

Ik ben met pensioen. Dus heb ik tijd voor vrijwilligerswerk. Ik ben bestuurslid bij Transparency International Nederland (TI-NL). TI-NL is de Nederlandse afdeling van de wereldwijde anti-corruptie organisatie Transparency International. Onze missie is om een einde te maken aan corruptie, onder andere door middel van het bevorderen van transparantie, integriteit en verantwoording op alle niveaus en binnen alle sectoren van de maatschappij. Corruptie kent veel vormen van omkoping met geld of geschenken, tot vriendjespolitiek en machtsmisbruik, en heeft een heel brede maatschappelijke impact. Daarnaast sport en wandel ik regelmatig en vind ik tuinieren ook erg leuk.

9. Welke krant en nieuwsapps lees je, op welk moment van de dag en hoe lang doe je daar over?

Ik lees het Financieel Dagblad en de NRC. Door de week online en in het weekend een papieren krant. Daarnaast volg ik het nieuws op Nu.nl en de NOS app, en lees ik af en toe Follow the Money. Ik ben helaas een trage lezer, dus dat kost mij soms wel anderhalf uur per dag.

10. Wat komt spontaan bij je op als je het thema van deze Raadsheer leest?

Vooraf de prachtige vogels, die wij hier in de tuin, de laan en in de Leidse Hout hebben. Drie soorten mezen, roodborstjes, vinken, heggemussen, boomkruipers, merels, spechten en van tijd tot tijd in de nacht ook uilen. In het voorjaar lopen de ooievaars over de atletiekbaan en soms huppelt daar ook een buizerd.

BUURTGENOTEN

11. Wat wil je tot slot nog kwijt? / Wat wil je graag delen met de buurt?

Vanuit het verleden is de buurt en de buurtvereniging vooral gericht op gezelligheid en staat het organiseren van allerlei leuke festiviteiten bij de buurtvereniging voorop. Echter gezien allerlei maatschappelijke ontwikkelingen worden wij in de buurt steeds meer met zaken geconfronteerd die belangenbehartiging vanuit en namens de buurt van belang maken. Voorbeelden zijn sluipverkeer, herinrichting en energietransitie. In het bestuur van de buurtvereniging komt dat nu allemaal op het bord van de voorzitter. Het lijkt aangewezen hier één of zelfs twee bestuursleden mee te belasten, want de ontwikkelingen vragen echt een collectief optreden namens de buurtbewoners en de buurt. En dat kost veel tijd.

12. Vraag van Paulien Retél: Onze zoon Victor sport al ruim zes jaar bij Leiden Atletiek, en hoewel wij zo dicht bij de baan wonen dat we 's avonds de lichten kunnen zien, woont Jeroen nóg dichterbij: hoe is het om tegenover de atletiekbaan te wonen?

Zoals uit mijn antwoorden hierboven al blijkt, is het een groot voorrecht om zo dicht bij de atletiekbaan te wonen en daar in de volle lengte over uit te kijken. Er is altijd wat te zien. In de vroege morgen vogels en daarna sporters. Ik heb af en toe contact met een bestuurslid van Leiden Atletiek en waarschuw hem als er iets loos lijkt te zijn.

13. Wie mag het volgende kettinginterview vullen en waarom?

Peter Floor, die een paar huizen van ons vandaan op de Van Beuningenlaan woont. Peter woont daar volgens mij al meer dan 40 jaar en heeft dus veel meegemaakt in onze buurt. Peter is nog steeds erg actief als vrijwilliger bij diverse organisaties, waaronder de Stichting Leidse Hout Monumentwaardig, ondanks het feit dat hij al een tijd met pensioen is.

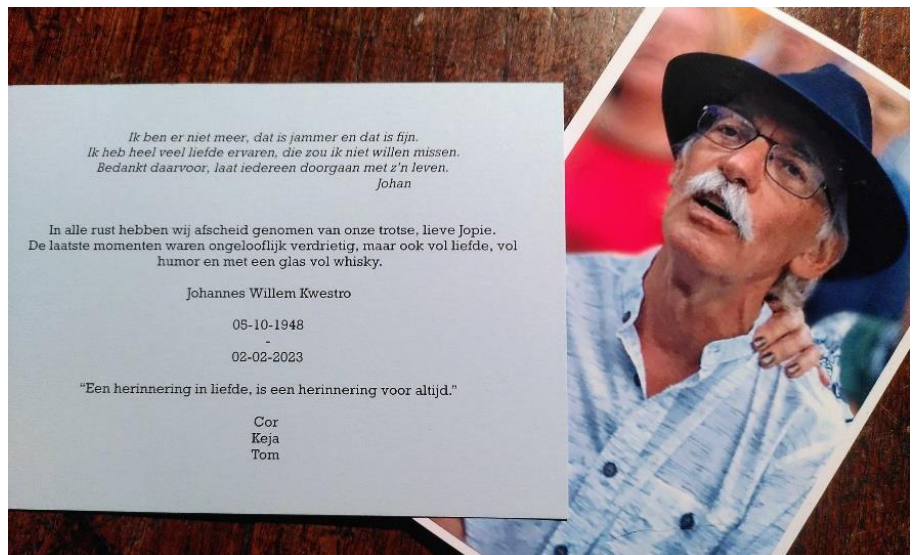
14. Welke vraag zou je deze persoon willen stellen?

Peter is zeer betrokken bij onze buurt en heeft veel ervaring. Ik zou hem daarom willen vragen wat wij als buurtbewoners kunnen/moeten doen om de prettige sfeer en cohesie in de Raadsherenbuurt te behouden.

Familieberichten

In Memoriam Johan Kwestro

De redactie ontving bijgaand bericht van de familie Kwestro, vele jaren buurtgenoten aan de Warmonderweg. We wensen het gezin veel sterkte en kracht toe.

In Memoriam Dick Heijne

Op 10 januari is onze buurtgenoot Dick Heijne overleden. Hij woonde aan de Van Slingelandtlaan met zijn echtgenote José. Wij wensen haar heel veel sterkte en kracht toe.

Familieberichten

Wij zijn Marcel en Eveline. Vanaf vorige zomer wonen wij aan de Van Slingelandtlaan 7. We kochten het huis in oktober 2020 en hebben vervolgens een zeer intensieve verbouwing erop losgelaten. Dat was hard nodig want het huis was blijven hangen in de jaren 1960. We vonden het huis en de ligging tegenover de Leidse Hout prachtig, en stonden dan ook te trappelen om daar

daadwerkelijk te gaan wonen. Dankzij alle aanpassingen – ook op gebied van duurzaamheid – is het nu een heerlijk huis, al liggen er nog aardig wat verfraaiingsprojectjes op ons te wachten.

We komen niet van ver, uit de Vogelwijk. Marcel is geboren en getogen in Maastricht, en ooit voor de liefde naar Leiden gekomen. Hij is wiskundeleraar aan gymnasium Sorghvliet in Den Haag. Hij houdt van voetbal en bridget met enkele heren uit de Raadsherenbuurt. Eveline ging lang geleden studeren in Leiden, en is daar nooit meer weggegaan. Ze is zelfstandig redacteur en geeft Nederlands als tweede taal aan expats. Zij is vaak te vinden op haar moestuin bij Het Zonneveld. Verder is ze met plezier actief voor de Vrienden van de Leidse Hout en de Raadsheer.

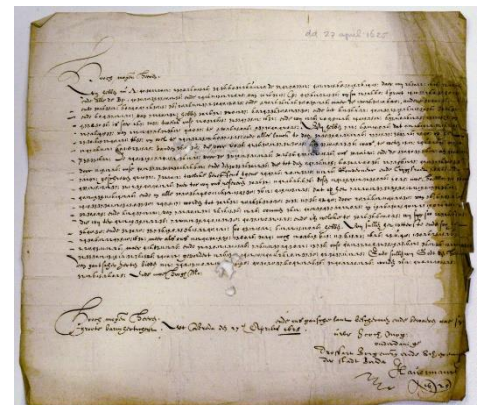
Een schets van onze Raadsheren Anthonie Duyck

Wij zijn bewoners van de Raadsherenbuurt. Wat raadsheren waren, daarover hebben we misschien nog een beetje een idee. Maar wie waren die raadsheren nou eigenlijk? De raadsheren naar wie tien straten in onze buurt zijn vernoemd, speelden 175 jaar lang (tussen 1561 en 1736) een vooraanstaande rol in de Nederlandse geschiedenis.

(Raad)pensionarissen waren adviseurs van de bestuurscolleges in de steden en gewesten van de Nederlanden in de 16e, 17e en 18e eeuw. De (raad)pensionaris was de voornaamste bezoldigde ambtenaar (pensio = wedde = betaalde) in dienst van de meeste grote steden en van de belangrijkste plattelandsdistricten. Raadspensionarissen waren Johan van Oldenbarnevelt, Johan de Witt, Paulus Buys, Caspar Fagel, Anthonie Duyck, Adriaan Pauw en Simon van Slingelandt. Rombout Hogerbeets, Gilles van Ledenberch en Coenraad van Beuningen bekleedden elders in de vele bestuurscolleges van de Republiek een sleutelpositie. In de Raadsheren van 2022 tot medio 2024 plaatsen we de levensverhalen van onze tien raadsheren. Deze artikelen werden eerder gepubliceerd in De Raadsheer van januari 2000, ter ere van het 75-jarig bestaan van onze buurt. De verhalen waren deels gebaseerd op eerder geplaatste stukken van Els van Eijk van Heslinga en Peter Pot. Waar nodig zijn de teksten aangepast.

Anthonie Duyck (ca. 1560-1629)
Opvolger van Van Oldenbarnevelt
 Gijbert van Es

Anthonie (Anthonis) Duyck werd omstreeks 1560 geboren in Den Haag. Hij studeerde rechten in Leiden en werd in 1589 advocaat-fiscaal (openbaar aanklager, vooral in belastingzaken) bij de Raad van State. Als ambtenaar van de Raad van State maakte hij tussen 1591 en 1602 de vele veldtochten mee van stadhouder Maurits. Duyck schreef daarover zeer gedetailleerde verslagen voor zijn superieuren in Den Haag. Deze verslagen zijn halverwege de vorige eeuw in boekvorm verschenen onder een lange en wierige titel: 'Journael van 't gene daegelykz gepasseert is in den oorlog der Staeten-Generael tegen de Spangiaerden en de andere vianden vande Vereenichde Nederlanden'. In 1602 werd Anthonie Duyck griffier bij het Hof van Holland. In 1618 werd hij, tegen zijn zin, benoemd tot aanklager in de speciale 'generaliteitsrechtbank' die in mei 1619 het doodvonnis uitsprak tegen landsadvocaat Van Oldenbarnevelt. Tot de leden van deze rechtbank behoorde ook Reinier Pauw, vader van de latere raadspensionaris Adriaan Pauw. Anthonie Duyck werd in 1621 benoemd tot raadspensionaris, met een taakomschrijving die veel beperkter was dan de taken die Van Oldenbarnevelt bijna 35 jaar had uitgeoefend. Duyck was vooral een ambtenaar, waar Van Oldenbarnevelt zich had kunnen ontwikkelen tot politiek leider. Voor de nieuwe raadspensionaris gold een benoeming in termijnen van vijf jaar en hij mocht zich niet bemoeien met de buitenlandse politiek, die Maurits nu zelf voor zijn rekening nam. Anthonie Duyck bleef raadspensionaris tot zijn dood in 1629 – een functie die hij met weinig geestdrift bekleedde.

Vogels in de tuin Nicole van der Linden

Met alle buurhonden en -katten is het een klein wonder dat er zo veel vogels in onze tuin durven komen. Het helpt natuurlijk enorm als je tuin vogelvriendelijk is ingericht en als er voer te vinden is. Vogels hebben niets met van strakke gazons en aangeharkte borders, die hebben liever een beetje rommelige tuin waar ze naar lekkere hapjes (lees: andere dieren) kunnen zoeken. Ik zou zeggen, doe er je voordeel mee! Het hoeft allemaal niet zo netjes en opgeruimd te zijn. Laat de klimop en de hulst lekker groeien, omdat het winterbloeiers zijn, helpen ze ook nog bij de voedselvoorziening voor late en vroege insecten.

Vooraf leuke, kleine vogeltjes

Een buurtbewoner vroeg om tips om vooral leuke, kleine vogeltjes in de tuin te krijgen en niet alleen die opdringerige eksters, halsbandparkieten en houtduiven. Wat voer betreft: zo gevarieerd mogelijk voer aanbieden, op verschillende hoogtes en plekken in de tuin. Kauwtjes en eksters hebben geen geduld om een tijdje rond te scharrelen, dus je bent ze ook gauw weer kwijt. Als er (pel)pinda's in de aanbidding zijn, staan de gaaien en parkieten vooraan. Maar ook dat is vaak maar voor even. Merels en veel kleinere vogels vinden het prettig om van de grond te eten, (gras)musjes, winterkoninkje en roodborstjes vind je daar vaak terug. Merels doe je geen groter plezier dan met een appeltje op de grond, steek het eventueel vast met een satéprikker. Kool-, pimpel- en staartmeesjes zijn ware acrobaten, dus hoe je het voer ook aanbiedt, ze vinden het en snoepen ervan. Ze houden overigens ook van uitgebloeide bloemen en jonge knopjes, daarom beter niet te vroeg snoeien.

Zo voegen ook gecultiveerde tuinplanten als hortensia's toch nog wat toe aan de biodiversiteit in onze tuin.

Tuinvogeltelling 2023

Op het minst gunstige moment van het weekend, namelijk de bewolkte, koude, winderige zondagmiddag van 29 januari, ging ik de vogels in de tuin tellen.

Met het bijbehorende resultaat natuurlijk, namelijk een minimale score. Maar: het is geen wedstrijd; de vogels die ik niet heb geteld, zijn in een andere tuin en/of op een ander moment wel geteld. Nadat mijn telhelftuurtje voorbij was, kwamen er natuurlijk prompt spechten en vinken en allerlei andere vogels buurten, dat dan weer wel! Vast heel herkenbaar voor vele tellers en juist niet voor de groot-scoorders. In totaal hebben 139.943 tellers 2.029.304 vogels geteld, waarbij de huismus landelijk gezien weer op 1 staat met 412.509 getelde exemplaren. In onze buurt waren er 25 tellers die totaal 420 vogels hebben geteld. Onze Top 3 is koolmees, pimpelmees en merel. Maar: de huismus is voor het eerst in jaren wel in de Top 10 te vinden!

Top 10: 2334

1		Koolmees	65
2		Pimpelmees	42
3		Merel	41
4		Kauw	41
5		Vink	40
6		Turkse tortel	25
7		Roodborst	23
8		Halsbandparkiet	23
9		Huismus	22
10		Ekster	21

ARCO BOUW

Verbouwing Aanbouw Dakkapel Badkamers

015 8795139

info@arcobouw.nl www.arcobouw.nl

Wat zetten we zoal in onze vensterbank, en waarom? Wolter Mooi

Deel 2: de vensterbank en voortuin van Luuk Aelvoet (Johan de Wittstraat)

Wandelend door onze Johan de Wittstraat, vielen me onlangs de voortuin en vensterbank op van Luuk Aelvoet. Ik ken Luuk al jaren en we babbelen af en toe op straat (hij woont schuin tegenover ons). Nu ik voor mijn Raadsheer-projectje op jacht ben naar bijzondere voorwerpen op de vensterbanken van buurtgenoten, viel me op dat Luuk daar allerlei bijzonders heeft staan. Ook in zijn voortuin is opvallende beeldende kunst te zien. Ik vroeg Luuk of ik het eens met hem daarover mocht hebben.

Aldus geschiedde. Ik nestelde mij in Luuks ruime voorkamer op een veelkleurige bank en zag al meteen schilderijen, ook van zijn hand, voorts keramiek, beeldjes in verschillende stijlen, en een verzameling stenen, bewerkt en onbewerkt. Een deel is van bekende kunstenaars in de omgeving, zoals Dick Bakhuizen van den Brink, ander werk is van hemzelf. Luuk heeft een breed netwerk; zo is hij regelmatig te vinden in het OntwikkelingsAtelier (Haagweg 4 Leiden), waar kunstenaars en kunstliefhebbers elkaar treffen, coachen en op elkaar en elkaars werk reageren.

Ons gesprek nam snel na mijn binnenkomst een onverwachte wending, toen wij van elkaar ontdekten, dat we beiden zeer 'iets hebben met' (vooral klassieke) muziek. Luuk speelde tientallen jaren viool en heeft in orkesten een breed repertoire ingestudeerd en uitgevoerd. Door de jaren heen heeft hij een uitgebreide CD-bibliotheek opgebouwd. We hadden het daardoor zó lang over Monteverdi, Sjostakovitsj, Jansons en Rozhdestvensky, dat de vensterbanken ons als het ware verwijtend begonnen aan te staren. Gedwee maakten wij beiden dan ook de bocht naar het eigenlijke doel van mijn bezoek.

Luuk wees me op een tweetal wajangpoppen. Eén ervan is al 40 jaar in zijn bezit: een cadeau van collega's (Luuk was fysiotherapeut); de andere kreeg hij van de nabestaanden van zijn overleden buurvrouw die lang in Indonesië had gewoond, en voor wie hij hand- en spandiensten had verricht. Verder staan er diverse zelfgemaakte sculpturen van speksteen. Net als in zijn schilderijen werkt Luuk in steen vooral abstract, laat de vormen zelf hun werk doen, zonder rechtstreeks herkenbare verwijzing naar de wereld om ons heen. Luuk houdt van kleur, primaire kleuren die stevig 'binnenkomen', zoals in zijn schilderwerk te zien is.

Er staat ook een opvallende keramische sculptuur, nogal beschadigd doordat er eens een meeuw door Luuks openstaande achtertuinteuren naar binnen was gevlogen en, richting het licht van de voorkamerraam, vergeefs een uitweg had gezocht. Luuks heeft 's zomers de deuren naar zijn achtertuin graag openstaan, als het weer het toelaat. Hij is een groot liefhebber en kenner van de natuur, en is als vrijwilliger veel te vinden in het onderhoud van tuinen en parken in Leiden en Oegstgeest. Al was de schade aan de keramische sculptuur aanzienlijk, hij zal de bewuste meeuw ongetwijfeld vergeven hebben ...

Wie de maker van het beeld is? Ook een Aelvoet, en wel zijn schoonzuster, Hansje Aelvoet, die in Maarssen woont en daar haar atelier heeft. Van deze keramiste, herkenbaar aan haar rechtstreeks en geheel eigen stijl (zie haar website: <https://www.hansjeaelvoet.nl/>), heeft Luuk een aantal werkstukken. Ze staan in zijn huiskamer en achtertuin, maar ook één in zijn voortuin. Het is getiteld *De Rode Draad* en toont een rood koord dat zich slingert rond een gewelfde-afgeronde vorm, waarin verspreid tronies met verschillende gelaatsuitdrukkingen te zien zijn. Het werk suggereert iets, het laat de beschouwer zijn eigen associaties leggen, maar spelt geen eenduidig verhaal uit. Is de rode draad een centraal thema dat in het wisselvallige leven constante thema's aanduidt (zoals de naam enigszins suggereert)? Of is de slinging ervan onderhevig aan het spel der krachten van het leven zelf, zoals de grimassen erop en eronder lijken aan te geven? Luuk is zichtbaar en hoorbaar (hij praat veel en graag) trots op zijn tuinsculptuur. Ik ben onder de indruk en blik met voldoening terug op een verdiepend gesprek.

TACOYO

TRAINING · ADEMHALING · CONDITIE · ONTSPANNING · YOGA · ONGAAN MET STRESS

HEEFT ALLES VOOR VERBETERING VAN JE IMMUUNSISTEEM

1 Deze totaaltraining wordt ook aanbevolen door fysiotherapeuten.

2 Tacoyo verbetert je Immuunsysteem. Je valt af en je leert goed ontspannen.
TACOYO = anti-stress/burn-out.

3 Voor mannen en vrouwen, jong en oud ongeacht je conditieniveau. Iedereen is welkom. We doen geen 'pasjes'.

Bij Inlevering van deze flyer:

Bij Inlevering van deze flyer 25,- euro korting + een gratis proefles.

DINSDAGAVOND: 17:15 / 18.15 / 19.15 OF 20.15

Zaal: Bonaventuracollege Agora Leiden. Antonie Duycklaan 10H, Leiden

De zaal bevindt zich binnen 5-10 minuten van uw huis.

Gratis proefles. Wees snel: sommige uren wachtlijst.

Rob Szepesi 06-41861865 | r.szepesi@tacoyo.nl | www.tacoyo.nl

1,5 meter gegarandeerd

Van de Straat

Op 11 januari zijn **Stolpersteine** geplaatst voor verschillende huizen aan de Rijsburgerweg, een initiatief van Stichting Herdenking Jodenvervolging Leiden. Dit ging gepaard met een kort verhaal over degenen die met deze Stolpersteine worden herdacht en een Kaddish, een kort joods gebed. De Stolpersteine zijn te vinden bij huisnummers 41, 60, 107, 116, 144 en 163.

De Vogelwijk bestaat (bijna) 100 jaar en ter ere hiervan is een boekje uitgebracht: **De Vogelwijk 100 jaar, de geschiedenis van een Leidse buurt**. Er is nog een beperkte hoeveelheid boekjes. Het boekje kan gekocht worden door €10,- over te maken naar rekening NL80INGB0003216458 t.n.v. Wijkcomité Vogelwijk onder vermelding van “boekje”.

In de Van Beuningenlaan loopt al jaren de **‘Laan-poes’**. Het diertje is erg tam en laat zich graag aaien, maar lijkt bij geen enkel huis te horen. Het is een lapjeskat en iedereen hier noemt haar Lapje. Ze wordt waarschijnlijk door diverse bewoners gevoerd en afgelopen zomer had ze een holletje bij de toegangspoort van de Reddingsbrigade tegenover nummer 26.

Op 1 februari reed ‘s ochtends een **brandweerwagen met grote spoed en sirene** de buurt in. Aan het einde van de Fagelstraat was een gaslucht waargenomen. Er bleek een gasleiding te zijn losgetrokken.

Op 13 februari werd er een **nieuwe dakkapel** geplaatst aan de tuinkant van een woning aan de Van Oldenbarneveltstraat. Spectaculair hijswerk aan de voorzijde en gevaarlijk geklauter aan de achterzijde.

Op 10 februari stond in de Volkskrant een **groot interview met Ko Colijn**, als onderdeel van een serie interviews van Fokke Obbema met mensen over de eindigheid van het leven in al haar facetten. Het is een mooi interview, met gedachten om wat langer bij stil te staan. Een quote: “Kennis zie ik als een bron van vooruitgang die helpt valse gedachten te ontmaskeren. ... Door [...] te ontmaskeren help je mensen zich werkelijk vrij te voelen. Kennis is daarvoor onontbeerlijk. Dat ik heb bijgedragen aan de overdracht, is voor mij voldoende troost voor dit bestaan.”

Het **dierenverblijf in de Leidse Hout** is door de heren van de DZB van een fris verfje voorzien. Voor zover bekend zijn ze hierbij niet aangevallen door de herten.

Het dak van het **transformatorhuisje** aan de Warmonderweg is opgeknapt. Desgevraagd wisten de dakdekkers niet of het dak van het huisje aan de Houtlaan binnenkort volgt.

Op 3 februari van dit jaar was buurtgenoot **Maarten Mentzel te gast in de studio van Radio Sleutelstad**. Hij mocht daar kort vertellen over onze buurt, over het Rozenplein en de relatie met de gemeenteraad. Daarbij heeft hij dankbaar gebruik gemaakt van het jubileumboek *Raadsherenbuurt Zestig jaar wonen en leven in een Leidse buurt*.

De ruim **70 mezenkasten in de Leidse Hout** zijn door vrijwilligers van de Vrienden van de Leidse Hout schoongemaakt zodat de kool- en pimpelmezen in een fris huisje hun eerste nestje kunnen bouwen.

UITSMIJTER

De slootjes rondom de atletiek- en tennisbaan zijn handmatig van blad ontdaan. Bij de hopen bladeren kwam ook zwerfafval mee, alles zou opgehaald en afgevoerd worden maar het heeft er wel twee weken gelegen.

Op initiatief van de Vrienden van de Leidse Hout is samen met leden van de tennisclub op de **landelijke opschoondag** rondom de atletiek- en tennisbaan schoongemaakt. Hierbij zijn naar schatting zo'n 500 tennisballen uit de slootjes gevist. Op de foto slechts twee van de vele volle zakken.

Na een zomer een meeuwnest als bovenburen te hebben gehad, hebben bewoners van de Van Oldenbarneveltstraat de knoop doorgehakt en een **vogelweringsnet** op het dak laten bevestigen.

Op 7 maart startte Liander (zonder aankondiging) met **graafwerkzaamheden aan kabels en leidingen** aan het einde van de Van Oldenbarneveltstraat. Ook andere straten kregen in maart te maken met graafwerkzaamheden.

Halverwege januari werd **dubbele beglazing aangebracht** op de Van Slingelandtlaan 7, van dakkapel tot begane grond.

In het vroege voorjaar zijn de **ooievaars regelmatig laagvliegend** boven onze buurt te zien. Deze ging er zelfs even bij zitten op het dak van een garage.

Culturele agenda voorjaar 2023

Concerten in muziektent de Waterlelie, Leidse Hout

Elke zondagmiddag vanaf 13.30 uur

Toegang gratis

- 7 mei Muziekvereniging Nieuw-Leven (harmonie)
- 14 mei Andawenn (Keltische muziek)
- 21 mei Leedvermaak (koor Harmonie-kapel Werkmans wilskracht)
- 28 mei Oost-Europakoor Mila Wereldkoor
- 04 juni Harmonieorkest St.Cecilia Voorhout
- 11 juni Wereldmuziekorkest Leiden Noord Schlüsselstädter Musikanten
- 18 juni Sing in tune
- 25 juni Koorschool Utopa Jeugd symfonie Orkest Rijnstreek
- 2 juli Stageband Amigo (harmonie)
- 9 juli Blue Friends Jazz Band

Cultuurhuis de Paulus

Zondag 2 april 15.30–16.30 uur: een Spaans concert van Monica Coronado & Manito, een zangeres uit Barcelona en een gipsy flamencogitarist.

Lezing

Vrijdag 14 april 2023 20.00–22.00 uur: Philip Pieterse vertelt aan de hand van archeologisch onderzoek waarom de blanke Boeroes uit Suriname binnen korte tijd allemaal overleden. De entree is €10,- en dient cash voldaan te worden aan de deur. Aanmelden kan via een email naar phh.pieterse@hccnet.nl.

Voor meer informatie zie www.cultuurhuisdepaulus.nl/programma.

Openluchttheater Leidse Hout

Het seizoen in het OLT start op **zaterdag 3 juni** met een herkansing voor de **ABBA Experience** waarvan de uitvoering afgelopen september werd afgelast vanwege slecht weer.

De online kaartverkoop start half april dus hou de website in de gaten
[PROGRAMMA 2023 – Openluchttheater Leidse Hout \(oltleiden.nl\)](http://PROGRAMMA 2023 – Openluchttheater Leidse Hout (oltleiden.nl))

Zaterdag 17 juni Flamenco avond 20.00 uur

Zaterdag 1 juli Kindervoorstelling om 14.00 uur

Zaterdag 1 juli Klassieke avond om 20.00 uur

Zaterdag 15 juli Boris van der Lek en Hans Dulfer 20.00 uur

Oplossingen quiz, zoekplaatje en puzzel

Oplossingen Nieuwjaarsquiz 2023

1 - 110 miljoen euro
2 - Radio Weetlust
3 - Maart
4 - Caspar Fagel
5 - 9 verkeersdrempels
6 - Roeien

7 - Mart Hoogkamer
8 - Johannes Vermeer
9 - Marcel Terlouw
10 - 20 jaar
11 - 440.000 bezoekers
12 - 9 partijen

13 - A sip of Science
14 - Eigen-Aardig, Wetenschap, Kleur, Feest
15 - 21 euro

Oplossing zoekplaatje Fagelstraat 1 en 3

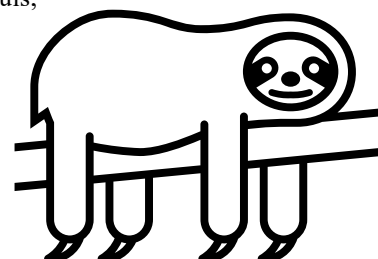
Antwoorden themapuzzel Dieren

Horizontaal:

3.zunzuncito; 7.blauwevinvis; 9.noordkromp; 11.reuzenschildpad; 12.muilddier; 16.jachtluipaard;
17.chimpansee; 19.slakdolf; 20.dwergzeepaardje; 21.cyclops; 22.paardenhorzel; 25.zeilvis;
28.zeeslak; 30.inktvis; 31.kubuskwal; 33.olm; 34.jerboa; 35.luis;
36.kameleon.

Verticaal:

1.zeekoe; 2.pinanha; 4.zoutwaterkrokodil; 5.vlinder; 6.arapaima;
8.struisvogel; 10.olifant; 13.kat; 14.miljoenpoot; 15.maki;
18.sterneusmol; 19.slechtvalk; 23.axolotl; 24.reuzenweta;
26.luaard; 27.giraffe; 29.houtsnip; 32.hond; 33.os.

Deze uitgave is geprint bij Mobi Handling

MoBi is een unieke onderneming van De Bink, in samenwerking met GGZ Rivierduinen in Leiden. De medewerkers van MoBi bestaan uit mensen die een kleinere of grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Zij werken samen met collega's die het grafische vak reeds goed verstaan aan reprowerkzaamheden die De Bink bij MoBi onderbrengt. De Bink biedt MoBi-medewerkers een werkplek waar zij kunnen

leren en werken, learning on the job, zodat re-integratie op de arbeidsmarkt in de toekomst mogelijk is.

Bedrijven, verenigingen en stichtingen kunnen bij ons terecht voor: vouwen, nieten, plakken, plastificeren, sealen, mailings samenstellen en inpakken. Printen in overleg.

Bekijk de website van MoBi
www.mobileiden.nl

MoBi Handling • Rooseveltstraat 38 • 2321 BM Leiden
t: 071 5791 836 • e: info@mobileiden.nl

ACTIVITEITEN - BUURTGIDS - COLOFON

Regelmatig vlakbij huis naar de film? In het **Dorpscentrum van Oegstgeest** worden sinds enige tijd mooie films vertoond. Wilt u op de hoogte blijven mail dan naar filmhuis@dorpscentrumoegstgeest.nl of kijk op [Filmhuis Oegstgeest - Dorpscentrum Oegstgeest](http://FilmhuisOegstgeest - Dorpscentrum Oegstgeest)

Website www.raadsherenbuurt.com: hier vindt u informatie over de buurt en zijn de Raadsheren van de afgelopen jaren te vinden. Hier kunt u de foto's van de Raadsheer in kleur zien en direct doorklikken op linkjes in de tekst. **Webmaster:** Karlijn Broekhuizen, webmasterraadsherenbuurt@live.nl

Redactie De Raadsheer redactieraadsheer@hotmail.nl

Anne Sanderink, hoofdredactie
Eveline Kamstra, eindredactie
Nicole van der Linden, opmaak
Marit Timmers

Katja Lubina

Kiki Breet

Wolter Mooi

Illustratie voorplaat Olivier de Jonge

Bezorging Ella van Luyn, Elias en Floris van den Bogaert

Oplage 325 exemplaren

Bestuur Raadsherenbuurt

raadsherenbuurtbestuur@gmail.com

Paulien Retèl, voorzitter

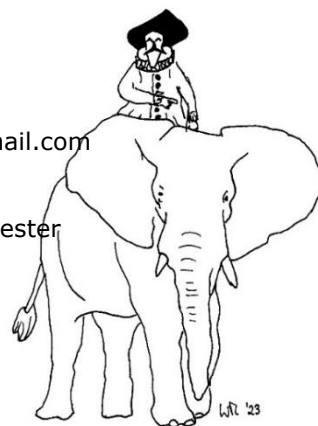
Sylke Wieland, secretaris

Joep Besselink, penningmeester

Roel Meeuwesse

Robbert de Waal

Barbra Verbij

Mini Buurtgids

Familieberichten Graag doorgeven aan de redactie van de Raadsheer

Buurtarchief lokaal Jeroen Hiemstra, Fagelstraat 15
071-5121213

Buurtarchief regionaal Erfgoed Leiden
www.erfgoedleiden.nl

Buurttenkoor De Raadsvogels Ine Wiersma,
Fagelstraat 24, 071-5156093, i.wiersma@planet.nl

Diefstal, inbraak, ouderenhulp, onderhoud en huis verbouwen, uitwisseling van gereedschap Rob
Grootenhuis, Fagelstraat 14, 071-5154769
grhuis@ipact.nl

Initiatiefgroep RHB-Oekraïners Ine Wiersma,
Fagelstraat 24, 071-5156093, i.wiersma@planet.nl

Leeskring De Raadsheer Rita de Coursey, Fagelstraat 39, 071-5155886

Mededelingenkastje Louise Berkhout, Johan de Wittstraat 18, 071-5177013

Sociaal WijkTeam voor zorgvragen swtnoord@leiden.nl,
071-5164904

Stichting Leidse Hout Monumentwaardig Jan Reedijk, Antonie Duycklaan 4, 071-5176596

Vereniging Binnenterrein OWHJ

Raadsherenbuurt Ad Littel, Van Oldenbarneveltstraat 35, 071-5153475

Vereniging onderhoud garageplein 'Jan Ballegoplein' Fokke Dijkema, Fagelstraat 23, 071-5153994

Vereniging Vrienden van de Leidse Hout Lieke van Boven, Johan de Wittstraat 29, 06-24182879

Werkgroep Leidse Hout Theater Richard Brame, Johan de Wittstraat 41, 06-21881885

Werkgroep mobiliteit Maarten Mentzel, Johan de Wittstraat 38, 071-5172570

Wijkagent Harold Kroep, 0900-8844, in acute situaties: 112

Wijkambassadeur Duurzaamheid

www.gagoed.nl/wijkambassadeurs

- wijkambassadeur duurzaamheid Marcel Terlouw,
06-22702224 boerhaave@gagoed.nl

- energiecoach Raadsherenbuurt Ruud Hommes,
<https://www.energiekleiden.nl/energiecoaches/>

De Raadsheer is een uitgave van Vereniging Raadsherenbuurt Leiden en wordt gefinancierd vanuit advertenties en contributie van bewoners van de buurt aan de Vereniging. De Raadsheer komt viermaal per jaar uit. Bijdragen zijn welkom. Tekst (in Word en zonder opmaak) en illustraties (in jpg) als bijlagen aanleveren per e-mail naar redactieraadsheer@hotmail.nl

U kunt ook adverteren in de Raadsheer.

De kosten hiervan bedragen €50,- per keer voor een hele pagina en €25,- per keer voor een halve pagina.

Het thema voor de volgende Raadsheer is **Gezond**, de deadline voor het insturen van bijdragen is **27 mei 2023**

Garage E. Brouwer

van Oldenbarneveltstraat 37 2334 AE LEIDEN
071 -3626768 06-53563104 garagebrouwer@kpnmail.nl

Fiat, Lancia, Alfa Romeo en Abarth specialist

U kunt bij ons terecht voor:

- APK
- Onderhoudsbeurten
- Olie verversen
- Accu's
- Banden
- Schokdempers
- Uitlaten
- Remmen
- Ruitreparatie
- Airco controle/ reparatie

En natuurlijk ook voor advies.

Het adres voor APK, Onderhoud en reparatie van uw auto